

Ophævelse og hjemvisning af § 25-tilladelse til etablering af ny forbindelsesvej i Horsens Kommune

Sag: 25/07469, 25/07465

Dato: 23. juni 2026

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 25, jf. § 49, stk. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Horsens Kommunes afgørelse af 26. juni 2025 om § 25-tilladelse til etablering af ny forbindelsesvej fra erhvervsområde VEGA til motorvej E45, afkørsel Horsens C og hjemviser sagen til fornyet behandling i Horsens Kommune.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 49, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets afdeling 10, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Indhold

[OPHÆVELSE OG HJEMVISNING af § 25-tilladelse til etablering af ny forbindelsesvej i Horsens Kommune](#)

¹ Klagerne til Miljø- og Fødevareklagenævnet

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

2.2 Projektet og området

2.3 Natur- og planforhold

2.3.1 Natura 2000-område nr. 236

2.3.2 Vandområdeplanerne

2.4 Den påklagede afgørelse

2.5 Miljøkonsekvensrapporten

2.5.1 Overfladevand

2.5.2 Natura 2000-områder

2.5.3 Bilag IV-arter

2.5.4 Fugle

2.5.5 Natur

2.5.6 Landskab

2.5.7 Alternativer

2.6 Natura 2000-konsekvensvurderingen

2.6.1 Kalkoverdrev, rigkær og kildevæld

2.6.2 Vandløb

2.6.3 Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

2.6.4 Bæklampret

2.6.5 Flagermus

2.6.6 Padder

2.6.7 Odder

2.7 Klagernes indhold

[2.7.1 Udledning af kobber og zink](#)

[2.7.2 Afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold](#)

[2.7.3 Høringsproces](#)

[2.7.4 Natura 2000-områder](#)

[2.7.5 Bilag IV-arter](#)

[2.7.6 Natur og dyreliv i øvrigt](#)

[2.7.7 Landskabelig påvirkning](#)

[2.7.8 Alternativer](#)

[2.7.9 Øvrige vilkår](#)

[2.7.10 Rådgivers habilitet](#)

[2.8 Horsens Kommunes bemærkninger til klagerne](#)

[2.8.1 Udledning af kobber og zink](#)

[2.8.2 Rådgivers inhabilitet](#)

[2.8.3 Afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold](#)

[2.8.4 Høringsproces](#)

[2.8.5 Natura 2000-områder](#)

[2.8.6 Bilag IV-arter](#)

[2.8.7 Natur og dyreliv i øvrigt](#)

[2.8.8 Landskabelig påvirkning](#)

[2.8.9 Alternativer](#)

[2.8.10 Vilkår](#)

[2.9 Supplerende oplysninger under sagens behandling](#)

[2.9.1 Høring af Horsens Kommune af 26. januar 2026](#)

[2.9.2 Høring af Horsens Kommune af 13. april 2026](#)

[2.9.3 Høring af Horsens Kommune af 22. april 2026](#)

[2.9.4 Klager 1's bemærkninger til Horsens Kommunes høringssvar](#)

[3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse](#)

[3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse](#)

[3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger](#)

[3.3 Den retlige ramme](#)

[3.3.1 Ad 1\) Påvirkning af målsatte overfladevandområder](#)

[3.3.2 Ad 2\) Høringsproces](#)

[3.3.3 Ad 3\) Påvirkning af Natura 2000-områder](#)

[3.3.4 Ad 4\) Påvirkning af bilag IV-arter](#)

[3.3.5 Ad 5\) Fugle](#)

[3.3.6 Ad 6\) Øvrig natur](#)

[3.3.7 Ad 7\) Visuelle påvirkninger](#)

[3.3.8 Ad 8\) Alternativer](#)

[3.3.9 Ad 9\) Øvrig vilkårsfastsættelse](#)

[3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger](#)

[3.5 Gebyr](#)

[3.6 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse](#)

1. Klagerne til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er henholdsvis den 18. juli 2025 og den 24. juli 2025 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af en beboer i området (klager 1) og Danmarks Naturfredningsforening, Horsens (klager 2). Klager 1 har efterfølgende flere gange fremsendt supplerende bemærkninger.

Klager 1 har navnlig anført, at

- bygherre anvender den rådgiver, som myndigheden anvendte ved den tidligere behandling af sagen,
- den oprindelige afgrænsning af de miljømæssige undersøgelser burde være udvidet, da området er ændret og udbygget,
- bygherres oplysninger om renseløsningen ikke har været i offentlig høring,
- der ikke er evidens for, at grænseværdierne for udledning af miljøfremmede stoffer, herunder kobber, kan overholdes,
- Natura 2000-konsekvensvurderingen er mangelfuld og utilstrækkelig,
- flagermus påvirkes i forbindelse med nedbringning af spuns og pæle samt ved opstilling af kraner,
- projektet vil påvirke bilag IV-arter, herunder odder, stor vandsalamander og padder,
- der er registreret vibe tæt på ådalen,
- der ændres på de landskabelige rammer, da siderne på ådalen ændres med tilkørsel af store mængder jord,
- der er sket ændringer i de trafikale forhold, hvorfor Horsens Kommune reelt ikke kender til de fremtidige trafikudfordringer, og
- undersøgelserne af reelle alternativer er mangelfulde.

Klager 2 har navnlig anført, at

- manglerne fra Miljø- og Fødevareklagenævnets tidligere afgørelse burde være undersøgt,
- der vil blive udledt forurenende stoffer til områdets natur ved ekstremregn,
- projektets nærhed til et Natura 2000-område bør være tilstrækkeligt til, at der udvises forsigtighed,
- odder kan blive påvirket af støj, lys og generel forstyrrelse,
- vejen kan udgøre en barriere for padders vandring og reducere spredningsmulighederne,
- broen ved Bygholm Å vil have en væsentlig negativ betydning for naturtypen overdrev,
- bygherre ikke har den fornødne rådighed over arealet, hvor der skal udlægges erstatningsnatur,
- arbejdstiden i vinterhalvåret bør være kortere af hensyn til kunstig belysning,
- det er uacceptabelt, hvis det kommer frem, at Horsens Kommune har været involveret i ulovlig bortskaffelse af byggeaffald, og
- muligheden for at dispensere fra de fastsatte arbejdstider vil påvirke naboerne og naturen unødvendigt.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.7.

Klager 2 har desuden anmodet om, at klagen tillægges opsættende virkning. Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 19. november 2025 meddelt afslag på at tillægge klagen opsættende virkning.

Klager 1 har desuden indgivet klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet vedrørende Horsens Kommunes afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16, kommunens tilladelse til midlertidig reinjicering af grundvand i forbindelse med midlertidig grundvandssænkning, kommunens tilladelse til udledning af overfladevand til Bygholm Å og kommunens krydsningstilladelser til interimsbro over Hatting Bæk og landskabsbro over Bygholm Å og Hatting Bæk.[4]

Klager 1 har endvidere indgivet en klage til Planklagenævnet vedrørende Horsens Kommunes landzonetilladelse til etablering af midlertidige og permanente anlæg i tilknytning til etablering af forbindelsesvejen.[5]

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

Horsens Kommune traf den 14. januar 2022 afgørelse om § 25-tilladelse til ny forbindelsesvej fra erhvervsområde VEGA til motorvej E45, afkørsel Horsens C.

Horsens Kommunes afgørelse blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ved afgørelse af 23. februar 2023 ophævede kommunens afgørelse og hjemviste sagen til fornyet behandling.[6]

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt, at § 25-tilladelsen ikke var i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, idet projektet ville medføre en forringelse af Bygholm Å's økologiske tilstand i form af en forringelse af kvalitetselementet for miljøfarlige forurenende stoffer. Nævnet lagde vægt på, at miljøkvalitetskravet for kobber var overskredet, og at projektet ville medføre en merudledning af kobber til vandløbet, som fik koncentrationen af kobber til at stige i vandløbet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt endvidere, at Horsens Kommune ikke havde haft et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, at projektet ikke ville påvirke den økologiske funktionalitet af yngle- og rasteområder for de ni registrerede flagermusarter i området. Nævnet lagde vægt på, at der ikke var foretaget en vurdering af, om støj i anlægsfasen fra nedramning af spuns kunne påvirke yngle- og rasteområder for flagermus.

2.2 Projektet og området

Projektet omfatter etablering af en forbindelsesvej mellem [Vej1] og E45 afkørsel nr. 56b Horsens C. Vejen skal tilsluttes signalanlægget ved [Vej1], som giver adgang til adgangsvejen til et erhvervsområde, VEGA, nord for [Vej1].

Vejstrækningen er ca. 1,3 km lang og anlægges som en tosporet vej med en 8 m bred kørebane. Herudover skal der etableres en rabat på begge sider af vejen, der er 5,5 m bred. Midt på vejstrækningen føres vejen over Bygholm Å samt Hatting Bæk på en ca. 130 m lang landskabsbro, der er udført som en 5-fags betonbro med en frihøjde på 7 m.

Endvidere skal der etableres fire regnvandsbassiner, hvorfra det opsamlede regnvand fra vejen udledes til Bygholm Å. Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.4.6, at bassinerne er dimensioneret i henhold til Horsens Kommunes tillæg nr. 22 til spildevandsplan 2012-2015. I forlængelse heraf fremgår det, at regnvandsbassinerne er dimensioneret med en gentagelsesperiode på 5 år. Det svarer til, at bassinerne statistisk set hvert femte år bliver så fyldte, at de afvander via nødoverløb, hvorved bassinernes neddrøslings- og rensesfunktionalitet bliver væsentligt forringet.

3.2 Natur- og planforhold

2.3.1 Natura 2000-område nr. 236

Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, der omfatter habitatområde H236, ligger ca. 30 m vest for projektområdet. Bygholm Å løber igennem Natura 2000-området ca. 130 m opstrøms Hatting Bæks udløb i Bygholm Å.

Det fremgår af Natura 2000-planen for perioden 2022-2027, at udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter: skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, bæklampret og odder. Herudover omfatter udpegningsgrundlaget bl.a. følgende naturtyper: kalkoverdrev, rigkær, kildevæld og vandløb.[7]

Endvidere ligger Natura 2000-område nr. 56, Horsens Fjord, havet øst for og Endelave, ca. 12,6 km øst for projektområdet. Det fremgår af Natura 2000-planen for perioden 2022-2027, at udpegningsgrundlaget bl.a. omfatter spættet sæl.[8]

2.3.2 Vandområdeplanerne

Vandområdeplaner 2021-2027

Det fremgår af MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027, at Bygholm Å er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.[9]

Det fremgår af MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplanerne 2021-2027, at den samlede økologiske tilstand i Bygholm Å nedstrøms udløbet fra Hatting Bæk (strækning o8558) er høj, idet tilstanden for smådyr er høj. De andre økologiske kvalitetselementer er ukendte.

Videre fremgår det, at den samlede økologiske tilstand for Bygholm Å opstrøms udløbet af Hatting Bæk (strækning o10441) er ringe, da kvalitetselementerne planter og fisk er i ringe økologisk tilstand, alger er i god økologisk tilstand og smådyr er i høj økologisk tilstand. Kvalitetselementet miljøfarlige forurenende stoffer er i ikke-god tilstand, hvilket ifølge Vandplandata bl.a. skyldes en overskridelse af indholdet af kobber i vandet, idet der er målt en gennemsnitlig koncentration af kobber på 1,717 µg/l, og det generelle miljøkvalitetskrav er 1,48 µg/l. Miljøkvalitetskravet for maksimumskoncentrationen på 2,48 µg/l er også overskredet, idet den højst målte koncentration er 2,80 µg/l.

Genbesøg af vandområdeplaner

Af MiljøGIS for høring af genbesøg for vandområdeplaner 2021-2027 fremgår det, at den samlede økologiske tilstand for Bygholm Å nedstrøms udløbet fra Hatting Bæk er moderat, mens det opstrøms Hatting Bæk er ringe.[10]

Det fremgår af genbesøget, at nedstrøms Hatting Bæk er kvalitetselementet smådyr i høj økologisk tilstand, mens planter, fisk og alger er ukendt. Miljøfarlige forurenende stoffer er i ikke-god økologisk tilstand, hvilket ifølge Vandplandata skyldes en overskridelse af indholdet af zink i vandet, da der er modelleret et niveau på 12,58 µg/l, hvor det generelle miljøkvalitetskrav er på 9,4 µg/l, mens det for maksimumskoncentrationen er på 10,0 µg/l.[11] Indholdet af kobber er modelleret til niveau på 1,476 µg/l, hvilket er under både det generelle miljøkvalitetskrav på 1,48 µg/l og det maksimale miljøkvalitetskrav på 2,48 µg/l.

Opstrøms Hatting Bæk er tilstanden for kvalitetselementet smådyr i høj økologisk tilstand, mens alger er i god økologisk tilstand. Kvalitetselementerne planter og fisk er i ringe økologisk tilstand. Miljøfarlige forurenende stoffer er i ikke-god økologisk tilstand. For så vidt angår kobber, fremgår det, at indholdet af kobber i vandet i 2022 er målt til en gennemsnitlig koncentration på 1,12 µg/l med et maksimalt niveau på 1,80 µg/l. Zink er i 2022 målt til et maksimalt et niveau på 1,3 µg/l.

Tilstandsvurderinger efter genbesøget

Tilstandsvurderingerne i vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget er de samme som dem, der fremgår af høring af genbesøget for vandområdeplaner 2021-2027.[12] For så vidt angår miljøfarlige forurenende stoffer nedstrøms udløbet

af Hatting Bæk, fremgår de samme modellerede data, som fra høringen af genbesøget.

2.4 Den påklagede afgørelse

Horsens Kommune har den 26. juni 2025 truffet afgørelse om § 25-tilladelse til etablering af en ny forbindelsesvej fra erhvervsområde VEGA til motorvej E45, afkørsel Horsens C i Horsens Kommune.

Det fremgår af afgørelsen, at der er gennemført en høring af offentligheden i perioden fra den 28. oktober 2020 til den 18. november 2020 med indkaldelse af forslag og ideer, herunder emner til miljøvurderingen. På baggrund af høringen udarbejdede Horsens Kommune en afgrænsningsudtalelse, der lå til grund for projektet i 2022. Ved den fornyede behandling af projektet har bygherre anmodet myndigheden om at undlade at afgive en ny udtalelse om rapportens indhold. Kommunen har den 14. oktober 2024 meddelt, at myndigheden undlader at afgive en afgrænsningsudtalelse, da kommunen finder det ubetænkeligt i forhold til det konkrete projekt. Den fornyede § 25-tilladelse og miljøkonsekvensrapport tager derfor udgangspunkt i det tidligere afgrænsningsnotat.

Endvidere fremgår det af afgørelsen, at der ved afgrænsningen af emner i miljøkonsekvensrapporten er taget udgangspunkt i indkomne bemærkninger fra høringen af offentligheden af berørte myndigheder. I den forbindelse er følgende emner i både anlægs- og driftsfasen udvalgt til nærmere vurdering i miljøkonsekvensrapporten:

- Trafik, herunder trafikafvikling og -sikkerhed
- Støj, herunder anlægsstøj og trafikstøj
- Drikkevand
- Overfladevand
- Grundvand
- Natur, herunder økologiske forbindelser
- Natura 2000-områder og bilag IV-arter
- Landskab
- Rekreative forhold
- Luft og klima, herunder støv
- Befolkning og materielle goder

Endvidere fremgår det af afgørelsen, at miljøkonsekvensrapporten og udkast til § 25-tilladelse har været i offentlig høring i perioden fra den 21. marts 2025 til den 21. maj 2025. I høringsperioden er der indkommet 22 høringssvar, som er blevet gennemgået og vurderet i et høringsnotat. Det fremgår, at høringssvarene ikke har

givet anledning til substantielle ændringer af vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten eller vilkårene i tilladelsen.

Det fremgår af høringsnotatet, der gennemgår og vurderer høringssvarene, at bygherre har indgivet et høringssvar om vandmængder anvendt i miljøkonsekvensrapporten samt supplerende oplysninger fremkommet i forbindelse med arbejdet med ansøgning om udledningstilladelse. På baggrund af ansøgningen om udledningstilladelse er der blevet udarbejdet et samlet notat, der evaluerer renseteknologier til håndtering af kobber samt opdaterede tegninger, der viser den præcise placering af renseløsningen. Det fremgår, at disse tilføjelser ikke ændrer vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, og at det alene er en yderligere detaljering af de oplysninger, som forelå på tidspunktet for høringen af miljøkonsekvensrapporten. Det fremgår, at høringssvaret ikke giver anledning til ændringer i § 25-tilladelsen, men håndteres i udledningstilladelsen.

Det fremgår af afgørelsen, at der i anlægsfasen sikres mod afstrømning af overfladevand med suspenderet materiale fra arbejdsarealerne og blottede jordflader. Herudover bliver der tidligt i anlægsfasen etableret permanente renseløsninger, mens eventuelle overløb fra bassinet i ådalen vil blive ledt over en overflade med fuld vegetation, så partikulært stof bliver tilbageholdt. Det fremgår desuden af afgørelsens vilkår nr. 7, at arbejdspladsen indrettes, så der ikke sker spild og forurening af vandløb og tilstødende arealer. Hertil fremgår det, at entreprenøren inden opstart af anlægsarbejdet skal lave en beredskabsplan.

Derudover fremgår det af afgørelsen, at der i forbindelse med projektet er lavet undersøgelser af Bygholm Å, Hatting Bæk og Horsens Fjords tilstand. Det fremgår, at der bl.a. er overskridelse af de generelle miljøkvalitetskrav for kobber og zink i Bygholm Å på målestationen ved Kørup Bro. Målmålet for vandløbene er god tilstand, hvilket ikke er opnået endnu.

Det er Horsens Kommunes vurdering, at der skal etableres en afværgeforanstaltning, der reducerer koncentrationen af miljøfremmede stoffer, herunder kobber, i udledning, så tilstanden i recipienten ikke bliver forringet eller hindrer målopfyldelse. Det fremgår, at dette kan sikres ved anvendelse af en renseløsning med stenuld (Rockflow) eller en renseløsning med tilsvarende rensesgrad. Ved anvendelse af Rockflow vil der være en tilstrækkelig rensesgrad ved en rensning bestående af en filtrering, hvorefter vandet ledes over en sorbent monteret i en brønd. Sorbenten vil være målrettet kobber og vil både binde mindre kolloide partikler, som kan indeholde betydelige mængder kobber og øvrige miljøfarlige stoffer. Efter rensning ledes det rensede vand til regnvandsbassinerne og videre til recipient.

Det fremgår af afgørelsen, at beregninger viser, at implementering af et renseslag, bestående af en trinvis renseløsning, vil reducere koncentrationen af totalt kobber i udløbet til en koncentration betydeligt lavere end det maksimale miljøkvalitetskrav for kobber. Den resulterende koncentration af kobber i Bygholm Å korrigeret for biotilgængelighed vil således ikke overskride det generelle miljøkvalitetskrav. Det er på den baggrund Horsens Kommunes vurdering, at det kan afvises, at udledningen af vejvand vil forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer. Kommunen har fastsat følgende vilkår i afgørelsen om renseløsningen:

"30. Der skal etableres fire regnvandsbassiner som angivet i miljøkonsekvensrapporten og på de i denne angivne placeringer. Regnvandsbassinerne er forbundne to og to på hver side af Bygholm Å, og leder vandet dertil. De tre bassiner placeres udenfor ådalen, mens det sidste bassin placeres i Bygholm Ådal.

[...]

33. Der skal etableres overløbsanordninger fra alle bassiner, som evt. overløb skal styres i, og som sikrer, at evt. overløb ved ekstremregn udledes direkte over terræn til Bygholm Å eller Hatting Bæk.

[...]

37. Der skal etableres en afværgeforanstaltning, der reducerer koncentrationen af miljøfarlige stoffer, herunder kobber, i udledningen, så tilstanden i recipienten ikke forringes, og målopfyldelse ikke forhindres i henhold til gældende lovgivning herom. Der skal i forbindelse med afledningen af vand fra regnvandsbassinerne, udover selve bassinet, etableres en renseløsning, eksempelvis med stenuld (RockFlow), med henblik på sikring af de påkrævede rensegrader som der redegøres for i miljøkonsekvensrapporten. Alternativt anvendes en renseløsning, der dokumenteret kan levere tilsvarende rensegrader. Renseløsningen skal etableres samtidig med etablering af bassinet."

Af afgørelsen fremgår det, at projektområdet ligger ca. 30 m fra nærmeste Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal. Øvrige Natura 2000-områder ligger i en afstand på mere end 12 km fra projektområdet.

I forhold til påvirkning på Natura 2000-områder fremgår det af afgørelsen, at de naturtyper, som Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, er udpeget til at beskytte, ikke bliver påvirkede af projektet eller kumulativt med andre projekter,

hverken i etableringsfasen eller i driftsfasen, da projektet ligger uden for Natura 2000-området. Det fremgår herudover af afgørelsen, at Horsens Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke eller skade naturområdernes udpegningsgrundlag og integritet, og at projektet ikke forhindrer realisering af målet om gunstig bevaringsstatus.

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at bæklampret ikke er registreret i nærheden af projektområdet, men at den er kendt fra vandløbssystemet. Det er Horsens Kommunes vurdering, at projektet ikke vil påvirke en eventuel bestand af bæklampret i vandløbssystemet i Bygholm Å i anlægsfasen, da projektet ikke omfatter fysiske ændringer eller anden påvirkning af vandløbet, herunder f.eks. mertilførsel af miljøfarlige stoffer.

Om odder fremgår det af afgørelsen, at arten færdes i ådalen omkring vejtracéet, og at det formodes, at oddere tilknyttet habitatområdet bevæger sig gennem projektområdet. Der vil være behov for etablering af passage for anlægstrafik over Hatting Bæk, hvor oddere kan være nødt til at gå på land over en kort strækning. Generelt er det Horsens Kommunes vurdering, at anlægsarbejderne ikke vil påvirke områdets bestand af oddere, da anlægsarbejderne er midlertidige, udføres i dagtimerne og ikke i sandsynlige yngleområder. I driftsfasen vil vej anlægget ikke medføre en barriereeffekt, da der sikres gode passageforhold under vej anlægget.

Yderligere fremgår det af afgørelsen, at der i projektområdet potentielt er egnede levesteder for bl.a. spidssnudet frø, stor vandsalamander, strandtudse og arter af flagermus. Der er ikke registreret forekomster af bilag IV-arter, herunder padder og krybdyr, i projektområdet, ligesom der ikke er fundet sådanne arter under besigtigelserne. Horsens Kommune har vurderet, at anlægsarbejderne ikke udgør en trussel mod disse arter, da arbejderne foregår i dagtimerne uden for de tidspunkter af døgnet, hvor padderne vandrer til og fra deres yngle- og rasteområder.

Det fremgår herudover, at der under besigtigelserne i ådalen er fundet i alt ni arter af flagermus, herunder brun langøre, sydflagermus, brunflagermus, dværgflagermus, troldflagermus, vandflagermus, damflagermus, skimmelflagermus og pipistrelflagermus. Det fremgår endvidere, at de udgåede elletræer i vejtracéet skal fjernes i samarbejde med Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen, og at det i øvrigt er vurderet, at fjernelsen ikke vil påvirke forekomsten af flagermusarters økologiske funktionalitet. Kommunen har desuden vurderet, at broen ikke vil medføre en barriereeffekt for flagermus, da broens frihøjde mellem ådalen og undersiden af de midterste tre brofag er ca. 7 m.

Desuden fremgår det af afgørelsen, at beplantningen og det midlertidige hegn, som etableres på vejskråningerne langs vejen, sikrer, at flagermusene enten ledes ned i ådalen eller løfter de flagermus, som måtte krydse vejen, højere op. Horsens Kommune har på den baggrund og henset til, at der er tale om en tosporet vej, vurderet, at de stillede vilkår er tilstrækkelige til at beskytte flagermusenes tilstedeværelse i området.

For så vidt angår påvirkningen af flagermus fra støj i anlægsfasen, fremgår det af afgørelsen, at risikoen for forstyrrelser er lille, da støjende aktiviteter, herunder nedbringning af spuns og pæle, sker i en kortere periode på op til tre uger. Det fremgår, at der stilles vilkår om, at nedbringning af spuns og pæle skal ske i tidsrummet fra en time efter solopgang til en time før solnedgang i perioden fra den 1. maj til den 1. oktober, hvorved det undgås, at flagermus forstyrres med støj under vinterdvalen. Yderligere fremgår det, at opholdssteder tæt på arbejdsområdet kan komme til at stå ubenyttede i en kortere periode omkring arbejdets udførelse, da flagermusene på grund af forstyrrende aktiviteter vil flytte til et opholdssted i større afstand til arbejdsområdet. Hertil fremgår det, at det samlet er vurderingen, at støj fra anlægsaktiviteterne ikke udgør en påvirkning af den økologiske funktionalitet af yngle- og rasteområder for flagermus. Endvidere vil projektet ikke påvirke flagermusenes bevaringsstatus, da forstyrrelserne er kortvarige og biologisk reversible.

Af hensyn til bilag IV-arter, herunder flagermus og padder, er der fastsat følgende vilkår i afgørelsen:

"18. I forbindelse med udførelse af fundamenter til landskabsbroen skal der foretages nedbringning af spunsvægge til byggegruber omkring fundamenterne ved siden af og imellem Bygholm Å og Hatting Bæk.

19. Spuns og pæle vil hovedsagligt blive nedvibreret. Kun ved en hård eller leret jordbund må spunsen rammes ned.

20. Nedbringning af spuns og pæle skal ske i tidsrummet fra 1 time efter solopgang til 1 time før solnedgang i perioden 1. maj - 1. oktober, og inden

for de tidsrum, der angives i vilkår 21. Herved undgås, at arter af flagermus

forstyrres med støj under vinterdvalen, og den økologiske funktionalitet for eventuelle vinterrastelokaliteter bliver opretholdt.

[...]

38. På den permanente broforbindelse over Bygholm Ådal skal der monteres skærme i matteret materiale, der ikke reflekterer lys, i en højde på 1,6

meter over færdig vej i broens fulde længde, af hensyn til flagermus og fugle.

39. Over skråningsanlæggene i hver side af ådalen skal der etableres beplantning af træer og buske langs begge sider af vejen. Beplantning skal etableres, inden vejen tages i brug. Beplantningen etableres, så den bliver tæt, og når en højde på minimum 2,5 m, og derved bliver funktionel mht. at lede flagermus ned i ådalen eller "løfte" flagermus, der krydser vejen. Beplantningen skal bestå af arter, der ikke tiltrækker insekter.

40. Indtil der er etableret den fornødne tætte beplantning, skal der etableres et 2,5 m højt vildthejn/trådhegn med tætte masker jf. vejdirektoratets vejledning om faunapassager[13]. Hegnet kan nedtages når beplantning mv. er funktionel og i overensstemmelse med det i vilkår 39 anførte og efter forudgående godkendelse fra Horsens Kommune, Natur og Miljø.

41. Bygherre skal af hensyn til padde etablere et permanent paddehegn på begge sider af vejen, på en 200 meter lang strækning fra vejbroen på nordsiden af Bygholm Å. Paddehegnet skal etableres jf. anvisninger Vejdirektoratets vejledning "Vildthejn"4 og Erfaringskatalog for paddehegn. Paddehegnet skal være opsat, og funktionelt inden vejen tages i brug."

Det fremgår af afgørelsen, at der er observeret en række fuglearter, som alle er rødlistede. Hertil fremgår det, at der vil være en mindre, men uvæsentlig påvirkning af fugle som følge af projektet.

Endvidere fremgår det af afgørelsen, at dele af projektområdet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvor der som udgangspunkt ikke må foretages tilstandsændringer. Projektet vil medføre en permanent inddragelse af arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det er Horsens Kommunes vurdering, at den valgte løsning er den mindst indgribende i området, og at hensynet bag bestemmelsen fortsat kan varetages efter vejens etablering. Det fremgår, at der i anlægsfasen skal inddrages fersk eng, overdrev og mose, men at disse naturtyper relativt hurtigt kan reetableres efter driftsfasen. Herudover skal der alene permanent inddrages fersk eng og overdrev i ringe naturtilstand. Hertil fremgår det, at der skal etableres erstatningsnatur i form af både fersk eng og overdrev, som kompensation for den natur, der bliver påvirket af projektet. For så vidt angår erstatningsnatur, fremgår følgende vilkår af afgørelsen:

"43. Bygherre skal sikre, at der udlægges erstatningsnatur i form af fersk eng og overdrev, i faktor 3:1 eller mere. Erstatningsnaturen udlægges på matr.nr. [Matrikelnummer1]. Bygherre sikrer, at denne har den fornødne rådighed over arealet. Dispensation fra beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3, jf. § 65, stk. 2, skal udstedes herom."

Det fremgår af afgørelsen, at den valgte linjeføring vil medføre en væsentlig negativ påvirkning på landskabet i Bygholm Ådal, der er udpeget som bevaringsværdigt landskab samt omfattet af åbeskyttelselinjen. Derudover fremgår det, at det er Horsens Kommunes vurdering, at det valgte vejforløb er det mest optimale trods de landskabelige påvirkninger, da projektet har en stor betydning og er af særlig samfundsmæssig interesse.

Følgende vilkår fremgår desuden af afgørelsen:

"3. Byggeaffald fra anlægsfasen, samt overskydende jord, bortskaffes i henhold til gældende regler og lovgivning. Bygherre fremsender dokumentation til Horsens Kommune, Natur og Miljø, om valg af modtager, som skal være godkendt, samt dokumentation for, at affaldet bortskaffes i medfør af gældende regler.

[...]

6. I anlægsfasen skal belysning af de midlertidige arbejdsarealer rettes direkte ned mod arbejdsarealer, eller afskærmes, så de ikke medfører lysgener i det omgivende landskab, samt for at afværge en midlertidig forringelse af ådalens funktion som spredningsvej for dyr. Byggepladsens lys skal være slukket mellem kl. 18.00 og 7.00.

[...]

14. Ved anlægsarbejder for brokonstruktionen vil der være risiko for forhøjet vandstand i vinterhalvåret. Der vil derfor være behov for etablering af et hævet terræn under og ved siden af broen. Efter muldafrømning udlægges geotekstil efterfulgt af indbygning af sand og grus til et niveau, der sikrer, at færden og arbejdskørsel er mulig i hele anlægsperioden.

[...]

21. Arbejdet skal så vidt muligt udføres indenfor normal arbejdstid, hvilket vil sige hverdage i tidsrummet kl. 07:00-18:00. Nedbringning af spuns må ikke foregå uden for dette tidsrum."

2.5 Miljøkonsekvensrapporten

2.5.1 Overfladevand

Tilstandsvurdering

Miljøkonsekvensrapportens kapitel 16 omhandler projektets påvirkninger på de recipienter, der potentielt kan blive berørt af projektet fra den primære recipient, Bygholm Å, til den endelige slutrecipient, Horsens Fjord, via passage gennem Bygholm Sø. Det fremgår af afsnit 16.1.1, at projektet er omfattet af vandområdeplan for tredje planperiode 2021-2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn, men at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har sendt genbesøg af vandområdeplanerne i høring. Det fremgår, at den besøgte vandområdeplan formentlig træder i kraft i slutningen af 2025, og at den derfor er anvendt som grundlag for beregninger og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten.

Det fremgår endvidere af afsnit 16.3.2, at genbesøget af vandområdeplanerne introducerer modellerede koncentrationer for en række metaller, der anses som et rimeligt estimat af koncentrationen af disse stoffer, hvor der ikke foreligger konkrete målinger fra et vandområde. Det fremgår, at værdierne skal opfattes som vejledende i mangel på egentlige analyser, men de kan suppleres med analysedata, hvis der i forbindelse med et projekt er indsamlet prøver til analyse. I forlængelse heraf fremgår det, at der i forbindelse med det konkrete projekt er foretaget et ekstensivt prøvetagningsprogram, hvorfor de modellerede koncentrationer ikke vil blive brugt i vurderingen, men alene vil blive inddraget ved beskrivelse af tilstandsvurderingen af de berørte vandområder.

Om prøvetagningen fremgår det af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.3.4, at der i perioden fra januar til august 2024 er udtaget vandprøver i Bygholm Å, Hatting Bæk og Horsens Fjord ved syv forskellige prøverunder. Prøverne repræsenterer stikprøver over 8 måneder for at afspejle de naturlige fluktuationer, der forekommer i vandområderne som følge af varierende afstrømning og belastning fra oplandet.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.3.4.1, at der i hele Bygholm Å's forløb er observeret overskridelser af det generelle miljøkvalitetskrav for kobber, uden korrektion fra biotilgængelighed, men ved tilføjelse af den naturlige baggrundskoncentration, og at der i flere tilfælde er overskridelse af det maksimale miljøkvalitetskrav. Af tabel 16.31 fremgår de beregnede gennemsnitlige koncentrationer og spænd af koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt ved prøvetagningerne opstrøms Bygholm Sø. Heraf fremgår det, at der er målt en koncentration af kobber på 3,1 µg/l ved målestation 4 - o8558, hvilket er en overskridelse af det maksimale miljøkvalitetskrav for kobber. Ved målestation 1 - o10441, 3 - o8558 og 4 - o8558 er der målt gennemsnitlige koncentrationer over

det generelle miljøkvalitetskrav for kobber på henholdsvis 1,6 µg/l, 1,7 µg/l og 1,9 µg/l. Målestation 1 – o10441 og 3 – o8558 er under det maksimale miljøkvalitetskrav. Herudover fremgår det, at der ikke er overskridelse af miljøkvalitetskravene for zink.

Anlægsfasen

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.4.2.1.1, at der vil være behov for at opsamle regnvand fra veje og brodæk i anlægsfasen, hvilket vil blive opsamlet i de regnvandsbassiner, der anlægges tidligt i anlægsfasen. Det fremgår endvidere, at det bliver sikret, at diffust overfladevand med suspenderet materiale fra arbejdsarealer og blottede jordflader ikke kan tilstrømme vandløbene direkte, når det regner. Nord for Bygholm Å bliver vandet ledt til vejanlæggets regnvandsbassiner, mens der syd for Bygholm Å etableres en kombination af render og jordmiler, hvor der kan ske sedimentation. Den midlertidige udledning vil desuden blive sikret med halmballer eller lignende for yderligere at tilbageholde materialer.

Det fremgår endvidere, at udledningerne vil være midlertidige, og at potentielle påvirkninger af vandløbet vil være mindre end udledningerne i driftsfasen. Det fremgår, at der er en direkte sammenhæng mellem den trafikale belastning og koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer i vejvand, da disse stammer fra slid, spild og emissioner fra biler og lastbiler. Idet renseløsningen etableres tidligt og den trafikale belastning er begrænset, er det vurderingen, at indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i driftsfasen er dækkende for og højere end belastningen i anlægsfasen. I forlængelse heraf fremgår det, at der derfor ikke vil ske forringelse af den økologiske eller kemiske tilstand eller hindring af målopfyldelse for Bygholm Å og Hatting Bæk samt nedstrøms vandområder ved afledning i anlægsfasen.

Yderligere fremgår det, at uheld med spild af diesel- og hydraulikolie fra entreprenørmaskiner og lastbiler kan forurene vandområdet, men at det vil være begrænsede mængder, der kan spildes fra de enkelte maskiner. Hertil fremgår det, at uheldet vil blive erkendt med det samme, hvormed der er mulighed for straks at iværksætte de nødvendige tiltag for at begrænse forureningen, i form af for eksempel afgravning.

Driftsfasen

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.1.2.1, at udgangspunktet for de valgte indholdsstoffer i udledningen af vejvand fra våde regnvandsbassiner følger af en undersøgelse fra Vejdirektoratet.[14] Miljøkonsekvensrapportens tabel

16.1 oplister den beregnede gennemsnitlige koncentration af bl.a. kobber og zink ved udløbet fra våde regnvandsbassiner, der modtager vejvand fra motorveje. For kobber fremgår det, at koncentrationen i bassinudløbet er 6,2 µg/l, mens det for zink er 18,77 µg/l.

Det fremgår endvidere af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.1.3, at for at vurdere om projektet kan forringe tilstanden, er der gennemført beregninger af de resulterende koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer i vandløbene som følge af udledningen. Det fremgår, at den resulterende koncentration er et udtryk for den koncentration, det udledte stof vil få efter fortynding i det pågældende vandområde inklusive den koncentration, der er i vandområdet i forvejen. Beregningerne er baseret på koncentrationerne, der er målt i udløbet fra våde regnvandsbassiner i Vejdirektoratets undersøgelse. Det fremgår af tabel 16.5 i miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.1.3.1.1, at den resulterende koncentration ved årsmiddel for kobber er 1,64 µg/l ved både NB2 og SB2, mens den resulterende koncentration ved medianminimum for NB2 er 1,65 µg/l og for SB2 er 1,66 µg/l. Om zink fremgår det, at den resulterende koncentration ved årsmiddel er 2,4 µg/l for både NB2 og SB2, og at den resulterende koncentration ved medianminimum for NB2 og SB2 er 2,5 µg/l.

Vurderingen af vandløbsrecipienter i driftsfasen fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.4.3. Om nationalt specifikke stoffer fremgår det af afsnit 16.4.3.9, at der er foretaget en vurdering af de stoffer, hvor der enten er ikke-god økologisk tilstand, eller hvor den beregnede resulterende koncentration af de nationalt specifikke stoffer overskrider miljøkvalitetskravene. Det fremgår, at de beregnede resulterede koncentrationer i vand for bl.a. zink, der fremgår af miljøkonsekvensrapportens tabel 16.5, ikke overskrider det generelle eller maksimale miljøkvalitetskrav. Det er på den baggrund vurderingen, at udledning af vejvand ikke forringer den økologiske tilstand for bl.a. zink eller forhindrer målopfyldelse for vandområderne.

For så vidt angår kobber, fremgår det af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.4.3.9.3, at både det gennemsnitlige og maksimale miljøkvalitetskrav for kobber er overskredet i Bygholm Å. I forlængelse heraf fremgår det, at den biotilgængelig fraktion for den resulterende koncentration af kobber er beregnet i BioMet ud fra den resulterende koncentration for kobber, der fremgår af miljøkonsekvensrapportens tabel 16.5, samt gennemsnitsværdierne for pH, DOC og calcium. Den biotilgængelige fraktion for kobber er beregnet til 0,11 µg/l ved udløbspunktet og vil variere mellem 0,1-0,13 µg/l i de undersøgte vandområder grundet forskelle i koncentrationen af kobber og mindre variationer i indholdet af calcium og organisk stof i vandfasen. Det fremgår, at den gennemsnitlige

koncentration af kobber i vandløbet korregeret for biotilgængelighed ikke vil overskride det generelle miljøkvalitetskrav hverken før eller efter udledningen af vejvand, og at en forringelse af tilstanden eller forhindring af målopfyldelse dermed kan afvises.

Endvidere fremgår det, at der er konstateret flere hændelser i både målinger fra Miljødata.dk og de gennemførte prøvetagninger, hvor maksimumskoncentrationen for kobber i Bygholm Å og Bygholm Sø er overskredet. Det fremgår, at maksimumskoncentrationen ikke kan korrigeres for biotilgængelighed, men udelukkende tillægges den naturlige baggrundskoncentration på 0,48 µg/l. Det fremgår, at den gennemsnitlige koncentration af kobber i udledningen fra bassinerne er beregnet til 6,2 µg/l, hvilket overskrider det maksimale miljøkvalitetskrav på 2,48 µg/l. Det fremgår, at det er vurderingen, at udledningen af vejvand alene vil forringe tilstanden for nationalt specifikke stoffer, hvis maksimumskoncentrationen allerede er overskredet i vandløbet. Grundet overskridelsen af det maksimale miljøkvalitetskrav i udledningen vil der blive implementeret en afværgeforanstaltning i form af en supplerende rensning, der sikrer, at udledningen ikke resulterer i forringelse af tilstanden i vandområdet.

Det fremgår derudover af miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.6.1, at der skal etableres en afværgeforanstaltning, der reducerer kobberkoncentrationen i udledningen. Det fremgår, at dette bl.a. kan sikres ved anvendelse af en renseløsning fra Rockflow. Der er vedlagt et løsningsforslag fra producenten som bilag 21 og 22 til miljøkonsekvensrapporten. Det fremgår af bilag 21, at notatet beskriver, hvordan den ønskede rensning kan opnås med et renseset med Rockflow og et filter bestående af jernoxider. Af bilaget fremgår det, at en rådgivervirksomhed til brug for opgaven om at beskrive rensningen med Rockflow har oplyst målte ind- og udløbskoncentrationer fra et vådt regnvandsbassin. Heraf fremgår det, at indløbskoncentrationen for kobber er 110 µg/l og udløbskoncentrationen er 6,2 µg/l. For zink er indløbskoncentrationen på 480 µg/l, mens udløbskoncentrationen er 18,77 µg/l. Det fremgår af bilag 22, at det på baggrund af test og analyser er vurderingen, at den foreslåede renseløsning vil opnå de ønskede og fastsatte udledningskoncentration for kobber på 1,48 µg/l.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at implementering af renseløsningen vil reducere koncentrationen af kobber i udløbet til en koncentration betydeligt lavere end maksimumskoncentrationen for kobber. Herudover skal renseløsningen sikre, at udløbskoncentrationen ikke overskrider miljøkvalitetskravet ved korrektion for biotilgængelighed, og dermed ikke medfører en overskridelse af det generelle miljøkvalitetskrav for kobber.

Om overløb fra regnvandsbassinerne fremgår det af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.4.2.4.2, at der ved større regnhændelser vil ske overløb fra bassinerne til omkringliggende terræn. Det fremgår, at overløb fra bassinerne vurderes i gennemsnit at kunne ske ca. en gang hvert 5. år, og at overløbet vil bestå af regnvand fra de vejarealer, der afvander til bassinerne. I forlængelse heraf fremgår det, at da der er tale om overløb, vil vandet ikke være rensset og derfor indeholde bl.a. tungmetaller. Det er dog vurderingen, at der vil ske en vis grad af rensning inden overløbshændelsen, da bassinerne er designet til at modtage first flush, som tilbageholdes i bassinet og dermed ikke kommer med i overløbet.

2.5.2 Natura 2000-områder

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.1 om undersøgelsesmetode og datagrundlag, at der ved beskrivelsen af Natura 2000-områder er taget udgangspunkt i gældende Natura 2000-planer og basisanalyser, samt data fra statens overvågningsprogrammer, som de fremgår af Naturdatabasen, miljøgis og rapporter.

Det fremgår endvidere af miljøkonsekvensrapporten, at projektet er placeret umiddelbart øst for Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, hvor der er ca. 30 m fra områdets østlige afgrænsning til vejens trace. Der er derfor foretaget en nærmere vurdering af, hvorvidt projektet i anlægs- eller driftsfasen kan medføre en påvirkning af dette Natura 2000-område. Herudover fremgår projektets placering i forhold til nærmeste Natura 2000-områder, herunder Natura 2000-område nr. 56, af figur 15.9. I forlængelse heraf fremgår det, at projektet ikke vil kunne påvirke øvrige Natura 2000-områder, da de ligger i en større afstand end 12 km, og at projektets miljøpåvirkninger i form af emissioner og støj ikke er af en karakter, der kan påvirke områder over denne afstand.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.4.2.5, at det på baggrund af vejens afstand til Natura 2000-området og den beregnede baggrundsbelastning er vurderingen, at etablering af vejen ikke vil medføre en forøget kvælstofdeposition i et omfang, der vil forhindre udvikling af habitatnaturtyper på de nærmeste arealer i Natura 2000-området.

Det fremgår, at projektet ikke vil påvirke en eventuel bestand af bæklampret i vandløbssystemet Bygholm Å i anlægsfasen, da projektet ikke omfatter fysiske ændringer eller anden påvirkning af vandløbet. Det er samlet vurderingen, at etablering af vejen ikke vil hindre opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for bæklampret, da overløb fra anlæggets regnvandsbassiner ikke vil påvirke vandløbets iltforhold eller den økologiske tilstand for vandområdet. Herudover er arten ikke sårbar over for kortvarige, lavere iltniveauer i forbindelse med eventuelle

overløb, ligesom arten ikke er sårbar overfor de niveauer af miljøfremmede stoffer, der er i vandløbet under og efter eventuelle overløb.

I forhold til odder fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at det er vurderingen, at vejanlægget ikke vil medføre en væsentlig barriereeffekt på Natura 2000-områdets bestand af oddere, da der sikres gode passageforhold for oddere og andre dyr under vejanlægget i driftsfasen.

For en mere detaljeret gennemgang af Natura 2000-området henvises der i miljøkonsekvensrapporten til Natura 2000-habitatkonsekvensvurderingen i rapportens bilag 10.

2.5.3 Bilag IV-arter

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.3.7, at der vurderes at være potentielt egnede levesteder omkring vejtracéet for arter af flagermus, markfirben samt paddearterne spidssnudet frø, stor vandsalamander og strandtudse, som kan være følsomme over for effekter af nye trafik anlæg. Mulige påvirkninger omfatter trafikdrab, barriereeffekter og fragmentering. De nævnte arter er derfor eftersøgt ved feltundersøgelserne i 2020 og 2021, og der er lavet supplerende undersøgelser af flagermus og odder i 2024. For en grundigere gennemgang henvises der i miljøkonsekvensrapporten til Natura 2000-habitatkonsekvensvurderingen i rapportens bilag 10, datanotatet for flagermuskortlægningen i bilag 12 samt den supplerende flagermusundersøgelse i bilag 15.

For så vidt angår flagermus, fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at kortlægningen i 2020 og 2021 viser, at området rummer væsentlige flagermusværdier, både i form af væsentlige fourageringsområder og yngle- og rasteområder. Der er fundet et yngle- og rasteområde vest for projektet for pipistrelflagermus og dværgflagermus, og muligvis også brun- og troldflagermus. En stor del af flagermusene herfra vurderes at fouragere nede i ådalen over de ekstensivt drevne enge omkring Bygholm Å. Der står enkelte udgåede elletræer i linjeføringen for vejtracéet på bredden af Bygholm Å, som potentielt kan være yngle- og rasteområder for flagermus. Træernes størrelse og beskaffenhed gør dem uegnede til vinterrast, og træerne vurderes på den baggrund ikke egnede som yngle- og rasteområde for flagermus.

Det fremgår desuden af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.4.1.7, at støjen fra nedbringning af spuns tæt på arbejdsområdet vil overstige det naturlige baggrunds niveau. Det fremgår, at forstyrrelser af flagermus fra støj ikke vil kunne påvirke flagermus i et omfang, der kan påvirke områdets økologiske funktionalitet, da støjende anlægsaktiviteter, herunder nedbringning af spuns og pæle, alene

foregår i en kort periode på op til tre uger. Hertil skal spuns og pæle nedbringes ved vibrering fremfor nedramning, da lyd fra vibrering har et lavere støjniveau, ligesom impulsstøj fra nedvibrering er mindre end ved nedramning. Ved en worst-case betragtning forventes det, at enkelte spuns kan ramme forhindringer, hvor det vil være nødvendigt at nedramme. Der indarbejdes derfor afværgetiltag, hvorved det undgås, at flagermusene forstyrres med støj under vinterdvalen. Der vil ikke være lokaliteter, der bliver påvirket med støj over 90 dB, hvor der er risiko for høreskader på flagermus.

Herudover fremgår det, at det er vurderingen, at der ikke er yngle- og rasteområder i umiddelbar nærhed af aktiviteterne i anlægsfasen, ligesom flagermus, der eventuelt kortvarigt bruger træer i nærheden af landskabsbroen, vil kunne finde alternative rastesteder i en periode med støjende aktiviteter. Samlet er det vurderingen, at støj fra anlægsaktiviteterne ikke vil medføre en påvirkning af yngle- og rasteområder for flagermus.

I forhold til stor vandsalamander fremgår det af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.3.7, at det er sandsynligt, at arten forekommer ynglende i en af ådalens mange vandhuller. På baggrund af bestigelserne i 2020 vurderes vandhullerne ikke som egnede ynglevandhuller for stor vandsalamander, men det kan ikke afvises, at den har forekommet ynglende i 2021.

Det fremgår endvidere, at der ikke er kendte forekomster af spidssnudet frø eller strandtudse nær vejens tracé, trods eftersøgning på potentielt egnede levesteder i 2020.

For så vidt angår odder, fremgår det af miljøkonsekvensrapporten, at odderen fortsat vil kunne bevæge sig frit lang med Bygholm Å og Hatting Bæk, og at anlægsarbejdet udføres i dagtimerne, hvor arten ikke er aktiv. Det vurderes derfor, at Bygholm Å og Hatting Bæk fortsat vil være funktionelle som transportveje, hvorved ådalens økologiske funktion som yngle- og rasteområde for odderen vil være opretholdt.

2.5.4 Fugle

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.1, at der er fremsøgt eksisterende viden om fugle inden for de undersøgelsesområder, der fremgår af rapportens figur 15.1. Der er fremsøgt eksisterende viden om forekomster af både yngle- og trækfugle for perioden fra den 1. januar 2015 til den 31. oktober 2023. Data er hentet fra DOF-basen og naturbasen. For så vidt angår ynglefugle, er der søgt på observationer i yngleperioden af arter, der er opført på

fuglebeskyttelsesdirektivet bilag I og/eller opført i kategorierne sårbar, truet eller kritisk truet på den danske rødliste fra 2019.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.3.7, at bl.a. vibe er registreret flere gange i yngleperioden inden for eller nær projektområdet. Der foreligger i alt fire observationer af vibe i yngleperioden, hvor to af observationerne er med præcis stedsangivelse. Disse observationer er gjort ved småsøer ved Kørup, ca. 500 m nord-nordvest for projektområdet. På den baggrund er vibe en af fokusarterne, hvorfor det er lagt til grund, at den forekommer som regelmæssig ynglefugl inden for eller nær projektområdet. Det fremgår, at vibe er opført i kategorien sårbar på den danske rødliste.

Af miljøkonsekvensrapportens tabel 15.3 og 15.4 fremgår vurderingen af påvirkninger i anlægs- og driftsfasen på ynglende fuglearter, der vurderes at forekomme regelmæssigt inden for undersøgelsesområdet. Heraf fremgår det om vibe, at det på baggrund af observationerne vurderes, at vibe ikke yngler inden for linjeføringen. Herudover er der alene få observationer af arten. Det er derfor vurderingen, at der i anlægs- og driftsfasen ikke vil være en væsentlig påvirkning på vibe fra anlægsaktiviteterne samt driften i form af støj og visuelle forstyrrelser, ligesom yngle- og rasteområder hverken inddrages eller påvirkes. Det er vurderingen, at vibe dermed ikke forstyrres forsætligt, hvorfor der ikke sker en skadelig virkning for arten eller bestanden.

2.5.5 Natur

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.4.1.4 om beskyttet natur, at landskabsbroen og vejanlægget krydser områder, der er registreret som beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der inddrages beskyttede naturtyper, herunder eng og overdrev, i anlægsfasen til midlertidige arbejdsarealer samt til permanente vej- og broanlæg. Af miljøkonsekvensrapportens figur 15.13 fremgår udbredelsen af § 3-beskyttede naturområder, der inddrages midlertidigt og permanent som følge af projektet.

Det fremgår, at der til de midlertidige arbejdsarealer muldafrømmes i nødvendigt omfang, hvorefter der etableres et hævet terræn på geotekstil ved påfyldning af sand og grus. Arbejdsarealerne kan dermed benyttes i perioder med høj vandstand i ådalen. Efter arbejdets afslutning fjernes det pålagte materiale og geotekstilen, ligesom terrænet retableres til oprindeligt niveau.

Herudover fremgår det, at påvirkningen af de midlertidigt inddragede arealer vurderes at være væsentlig, men dog alene midlertidig, da påvirkningen ikke er irreversibel. Arealerne vurderes at kunne retableres relativt hurtigt, da det er

naturtyper i ringe tilstand. Hertil fremgår det, at den midlertidige påvirkning kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket der ansøges om særskilt.

I forhold til de permanent inddragede arealer fremgår det, at påvirkningen vurderes at være væsentligt negativ, da arealerne permanent udgår som beskyttet natur. Det fremgår, at der dog samlet er tale om et relativt lille areal på ca. 0,7 ha bestående af overdrev og enge i ringe naturtilstand. Inddragelsen af beskyttet natur forudsætter kommunens dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og i den forbindelse stilles der normalt vilkår om etablering af erstatningsnatur i et omfang som fastsættes af myndigheden. Der er til formålet sikret et areal 13 km mod nord, på 12 ha beliggende matr.nr. [Matrikelnummer1].

2.5.6 Landskab

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 8.4.2.2, at projektets synlighed i landskabet er illustreret ved visualiseringer ud fra syv udvalgte standpunkter i området, der tilsammen dækker projektets forventede synlighed i det omkringliggende landskab. Hovedparten af visualiseringerne har fokus på det bevaringsværdige landskab i ådalen, da dette område har den største landskabelige værdi. Derudover er der udarbejdet visualiseringer af projektet fra landbrugsarealer, der ligger højere end projektområdet. Visualiseringerne viser dels det eksisterende landskab, og dels landskabet som det vil fremstå med det ansøgte projekt. Visualiseringerne er vedlagt miljøkonsekvensrapporten som bilag 5.

I forhold til påvirkningen af Bygholm Ådal fremgår det af miljøkonsekvensrapportens afsnit 8.4.2.2.1, at ådalen er kendetegnet ved en tydelig dalstruktur med stejle dalsider og en bred, flad dalbund. Dalen fremstår åben, uforstyrret og med en naturpræget karakter. Det fremgår, at broen vil optræde som et tydeligt og dominerende element i ådalen, der ved dalsiderne vil sløre den geologiske dalstruktur. Der vil fortsat være mulighed for udsyn under og over broen, men selve broen og opdæmningen på dalsiderne vil begrænse udsigtsmulighederne. Det fremgår, at den landskabelige påvirkning fra regnvandsbassinerne vil være begrænset og sekundær i forhold til påvirkningen fra landskabsbroen og vejanlæggets vederlag.

Herudover fremgår det, at den landskabelige påvirkning ved at tilføre ådalen en landskabsbro, som udgangspunkt er en væsentlig påvirkning af landskabets karakter og visuelle forhold. Broen er dog udformet med et så let udtryk som muligt, hvor der er mulighed for udsyn under broen. Graden af påvirkning fra broen vurderes at være høj, mens varigheden af påvirkningen er permanent og irreversibel i broens levetid. Det er på den baggrund vurderingen, at projektets påvirkning på landskabets karakter og visuelle forhold vil være væsentligt negativ.

2.5.7 Alternativer

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.8 om alternativer, at der er set på flere alternativer til linjeføringen i forbindelse med planlægningen af forbindelsesvejen i medfør af planloven. I løbet af planlægningsprocessen er der blevet valgt et alternativ, mens øvrige alternativer er blevet fravalgt. Det valgte alternativ er indarbejdet i kommuneplanen i form af en vejkorridor. Det fremgår af kommuneplanen, at den valgte korridor vurderes at have den mindst negative påvirkning på natur og landskab, ligesom det rent vejteknisk er den bedste løsning. I miljøkonsekvensrapporten vurderes der ikke på andre alternativer til den valgte linjeføring, da der er optaget en vejkorridor i kommuneplanen. I

miljøkonsekvensrapporten er der derfor foretaget en vurdering af det valgte forslag og referencescenariet. Det fremgår hertil, at hovedforslaget er det alternativ, hvor forbindelsesvejen etableres, mens referencescenariet er, at vejen ikke etableres.

Af miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.9 om referencescenariet fremgår det, at det er den situation, hvor projektet ikke gennemføres, vurderet på baggrund af situationen på det tidspunkt, hvor projektet skulle have været gennemført. Det medfører, at hvis projektet er gennemført i 2030 er referencesituationen de eksisterende forhold fremskrevet til 2030. For så vidt angår referencescenariet for de trafikale forhold, beskrives det, hvordan kapacitetsudfordringer kan afhjælpes ved udbygning af det eksisterende vejnet. I forlængelse heraf fremgår det, at referencescenariet således vurderes på et relativt detaljeret og sammenligneligt niveau med hovedforslaget.

2.6 Natura 2000-konsekvensvurderingen

2.6.1 Kalkoverdrev, rigkær og kildevæld

Det fremgår af afsnit 7.1 i habitatkonsekvensvurderingen, som er vedlagt miljøkonsekvensrapporten som bilag, at de lysåbne habitatnaturtyper i Natura 2000-området er kortlagt gennem tre undersøgelsesperioder, og at det derfor antages, at det gældende udpegningsgrundlag er retvisende for naturtypernes udbredelse og tilstand. Den nærmeste lysåbne naturtype i Natura 2000-området er et areal med kalkoverdrev, der ligger ca. 300 m fra vejens tracé. Det fremgår, at naturtypen ikke kan påvirkes fysisk af projektet, men potentielt kan blive påvirket af kvælstofdeposition fra vejens trafik. I forlængelse heraf fremgår det, at en væsentlig påvirkning af kalkoverdrevet dermed ikke kan afvises på forhånd, og at der derfor foretages en yderligere konsekvensvurdering af naturtypen.

Det fremgår af afsnit 3.2, at kvælstofdeposition fra vejens trafikemissioner i kumulation med eksisterende kilder i området er vurderet på baggrund af den

årligt beregnede baggrundsdeposition for området i forbindelse med luftovervågning i NOVANA-programmet.

Af konsekvensvurderingen for kalkoverdrev fremgår det, at der i forbindelse med udarbejdelsen af habitatkonsekvensvurderingen er foretaget specifikke beregninger af kvælstofdepositionen med udgangspunkt i vejens placering og flere interessepunkter. Det fremgår, at den modellerede baggrundsbelastning lokalt omkring kalkoverdrevet udgør ca. 14,6 kg N/ha/år, og at tålegrænsen dermed allerede er overskredet på grund af baggrundsbelastningen.

Det fremgår endvidere, at der for vejen er lavet en konkret og konservativ depositionsregning, der viser, at det under hensyn til usikkerheden på beregningen med videnskabelig sikkerhed kan konkluderes, at niveauet er så lavt, at det statistisk ikke kan regnes som tilførsel. Det vurderes på baggrund af overdrevets strukturelle og artsmæssige tilstand, at kvælstofdeposition fra vejanlæggets trafik ikke vil udgøre en trussel mod bevaringsstatus for overdrevet.

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingen, at det samlet set er vurderingen, at etablering af vejen ikke vil hindre opnåelse af gunstig bevaringsstatus for det konkrete kalkoverdrev. Ligeledes vil vejen ikke udgøre en risiko for naturtypen i habitatområdet og områdets integritet.

Det fremgår desuden af habitatkonsekvensrapportens afsnit 7.1, at øvrige lysåbne naturtyper, herunder kildevæld og rigkær, ligger mere end 500 m fra projektet. På baggrund af bl.a. emissionsberegningerne er det vurderingen, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områdets øvrige lysåbne naturtyper på grund af den store afstand til projektet.

2.6.2 Vandløb

Om naturtypen vandløb fremgår det af habitatkonsekvensrapportens afsnit 7.1, at projektet ikke kan påvirke vandløbets vandkvalitet i Natura 2000-området, da vejen anlægges på arealer, der ligger nedstrøms Natura 2000-området. Herudover gennemføres der ikke indgreb i selve Bygholm Å, hverken i eller udenfor habitatområdet.

2.6.3 Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 5.4.1.2, at sumpvindelsnegl er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, og at den findes i stabile sumpede/våde, åbne eller let skyggede bevoksninger af kærstar eller lignende bevoksninger af andre plantearter, f.eks. højt sødgræs eller rørgræs. Ifølge Horsens Kommunes § 3-registrering er der i habitatområdet inden for

undersøgelsesområdet, som udgør et område omkring projektets linjeføring, mosearealer med højstaude/rørsump. Det fremgår, at disse områder kan være potentielle levesteder for sumpvindelsnegl, og at områdernes potentiale som levested er vurderet ved den botaniske registrering. Der er foretaget en eftersøgning af arten på én lokalitet, som vurderes at udgøre et egnet levested.

Det fremgår videre af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 5.4.2, at der ved besigtigelserne ikke er fundet sumpvindelsnegl i undersøgelsesområdet.

I forhold til skæv vindelsnegl fremgår det af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 7.1, at arterne er knyttet til botanisk fine, åbne, kalkrige og ret stabile rigkær, ekstremrigkær og vældkær.

Det fremgår derudover, at vindelsnegle er registreret i tilknytning til kildevæld og rigkær i Natura 2000-områdets centrale og vestlige del mere end 900 m fra projektområdet. Det fremgår videre, at der ikke er registreret naturtyper, som vil kunne understøtte tilstedeværelse af skæv vindelsnegl nær projektområdet, og at det på grund af afstanden vurderes, at projektet ikke vil påvirke de kendte bestande af sumpvindelsnegl eller skæv vindelsnegl. Det fremgår herudover, at skulle en bestand alligevel findes i projektområdet uden for habitatområdet, vurderes en sådan ikke at have direkte betydning for bestandene i habitatområdet. Dette skyldes, at vindelsnegle har en meget lille aktionsradius.

2.6.4 Bæklampret

I forhold til forekomsten af bæklampret fremgår det af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 8.1.4, at der i perioden 2011-2016 blev foretaget en kortlægning af forekomsten og udbredelsen af bæklampret med hovedfokus på de Natura 2000-områder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. Arten er desuden blevet overvåget ved den generelle NOVANA-kontrolovervågning af vandløbsfisk over hele landet både inden for og uden for habitatområderne i perioden 2010-2016.

Det fremgår herudover, at bæklampret ifølge basisanalysen 2016-2021 for Natura 2000-område, nr. 236, Bygholm Ådal, ikke er registreret ved NOVANA-overvågningen, og at det i den seneste basisanalyse 2022-2027 er angivet, at der ikke er foretaget overvågning af bæklampret i Natura 2000-området.

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingen, at vandløbsstrækningen omkring projektområdet kan være opvækstområde for artens larver. Området vurderes ikke at være et sandsynligt yngleområde, idet bunden hovedsageligt er sandet, og da der

er betydelig sandvandring. Det fremgår dog, at der vil være egnede ynglelokaliteter ved flere af tilløbene til Bygholm Å, herunder tilløbet Hatting Bæk.

Det fremgår, at ifølge artikel-17-indrapporteringen i 2019[15] er der i hele landet ikke tegn på tilbagegang i bestandene af bæklampret, og at bevaringsstatus for bæklampret vurderes at være gunstig.

I forhold til påvirkningen af bæklampret i anlægsfasen fremgår det, at projektet ikke vurderes at kunne påvirke en eventuel bestand af bæklampret i vandløbssystemet i anlægsfasen, da projektet ikke omfatter fysiske ændringer af vandløbet. Det sikres endvidere i anlægsfasen, at der ikke ved store regnvandshændelser strømmer overfladevand med suspenderet materiale fra projektområdet direkte til vandløbet bl.a. ved etablering af regnvandsbassiner og/eller ved render og miler. Mængden af jordpartikler og næringsstoffer fra overfladevand i anlægsfasen vurderes derfor at være uden betydning for lampretter på grundlag af den relativt lave mængde og lampretternes generelle autøkologi.[16]

For så vidt angår driftsfasen, fremgår det, at etableringen af vejen ikke vil hindre opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for bæklampret, som både på lokalt og nationalt plan er vurderet gunstig. Vurderingen er baseret på, at det er vurderet, at overløb fra anlæggets regnvandsbassiner ikke vil påvirke vandløbets ilthold eller den økologiske tilstand for vandområdet og de tilhørende økologiske parametre. Arten vurderes desuden ikke som sårbar for kortvarige, lavere iltniveauer i forbindelse med eventuelle overløb, ligesom arten ikke vil blive påvirket af de niveauer af miljøfremmede stoffer, der forventes udledt til vandløbet under og efter eventuelle overløb.

2.6.5 Flagermus

Flagermusundersøgelser i 2020/2021

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 9.1.1, at der i forbindelse med den tidligere miljøvurdering af projektet blev gennemført flagermusundersøgelser i 2020 og 2021. Ved undersøgelserne blev der registreret ni arter af flagermus. Kortlægningen viser, at undersøgelsesområdet ved [Vej2], [Vej3] og Bygholm Å rummer områder og strukturer, der har betydning for bestandene af flagermus i området. Hertil fremgår det, at engene omkring projektområdet er et vigtigt fourageringsområde for sydflagermus, mens selve åen er vigtig for vandflagermus.

Det fremgår desuden af habitatkonsekvensvurderingen, at der ved den østlige ende af engene er flere skovklædte skrænter med potentielle yngle- og rastetræer for flagermus, og at disse ikke er kortlagt nøjere ved undersøgelserne i 2020/2021. De

tilhørende skovbryn samt åen vurderes at udgøre væsentlige ledelinjer, ligesom der er flere mindre ledelinjer, der leder ned mod åen og engene. Det fremgår herudover, at der i begge sommerkortlægningsperioder er observeret mange individer af flere arter flagermus fouragerende over engene, og at engene vurderes at udgøre et væsentligt fourageringsområde for de lokale flagermus, også op- og nedstrøms undersøgelsesområdet.

Flagermusundersøgelse i 2024

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingen, at der i 2024 er gennemført en supplerende levestedsundersøgelse, der undersøger træernes egnethed som yngle- og rasteområde, ligesom der er gennemført supplerende lytteundersøgelser.

Af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 9.1.2 fremgår, at der i 2021 blev fundet et yngle- og rasteområde vest for [Vej2] [Vej2] for pipistrel- og dværgflagermus, og muligvis også brun- og troldflagermus. Det fremgår, at det konkrete område er en stejl sydvendt skrænt med mange ældre løvtræer, heriblandt en del egetræer med revner og hulheder, der gør dem egnede som yngle- og rastetræer for flagermus. En stor del af flagermusene herfra vurderes at fouragere nede i ådalen over de ekstensivt drevne enge omkring Bygholm Å. I forbindelse med de supplerende undersøgelser i 2024 er områderne blevet genbesøgt, ligesom der er tilføjet fire andre områder. Habitatkonsekvensvurderingens figur 9.3 indeholder en oversigt over områderne (A, B, C, D, E, F, G og H), der er undersøgt i 2024 samt placeringen af træer med potentielle egnede yngle- og rastestrukturer.

Det fremgår, at der ved levestedskortlægningen i 2024 er fundet 19 potentielt egnede træer, hvoraf otte af disse er i moderat eller høj kvalitet (område E og F). Der blev ikke fundet egnede vinterrastesteder eller tegn på ynglesteder inden for de undersøgte områder. På baggrund af levestedskortlægningen er der i sommeren 2024 gennemført aktivitetsundersøgelser i områderne E og F. Herudover er der foretaget efterårslytninger for at kortlægge eventuelle arter på træk.

Endvidere fremgår det, at der ikke er registreret udflyvninger fra de egnede træer i område E. Der er observeret forekomst af sydflagermus og brunflagermus i fødesøgning og spredning på den nordlige og østlige side af skovområdet. I område F er der observeret seks pipistrelflagermus, der udviste socialadfærd. Herudover er der observeret sydflagermus og brunflagermus, der fløj mod vest for at søge føde hen over hestefolden.

Det fremgår, at det samlet er vurderingen, at undersøgelsen fra 2020/2021 og den supplerende undersøgelse fra 2024 giver et retvisende billede af ådalens funktion for flagermus samt artssammensætningen. Det vurderes på den baggrund, at

påvirkningen af flagermus og områdets økologiske funktionalitet er foretaget på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Støj i anlægsfasen

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 9.6.1.1, at risikoen for påvirkning af områdets økologiske funktion for flagermus fra støj i anlægsfasen vurderes at være lille, da de støjende anlægsaktiviteter, herunder nedramning, alene foregår i en kort periode på op til tre uger. Herudover skal spuns og pæle nedbringes ved vibrering fremfor nedramning, da nedvibrering har et lavere støjniveau og impulsstøj end nedramning. Det fremgår, at det dog kan være nødvendigt at nedramme enkelte spuns, hvis de rammer forhindringer som f.eks. større sten. Det fremgår endvidere, at flagermus er mest følsomme for forstyrrelser under overvintringen. Hvis dyrene vækkes under overvintringen, kræver det meget energi i en periode, hvor der ikke er føde tilgængelig. Projektet indeholder derfor afværgetiltag, der sikrer, at denne påvirkning ikke vil forekomme. Der er derfor indarbejdet afværgetiltag, hvorefter nedbringning af spuns og pæle skal ske i tidsrummet fra en time efter solopgang til en time før solnedgang i perioden fra den 1. maj til den 1. oktober. Det fremgår, at det dermed kan undgås at flagermus forstyrres af støj under vinterdvalen.

Herudover fremgår det, at det på baggrund af den potentielle levestedskortlægning er vurderingen, at flagermus, der eventuelt kortvarigt bruger træer i nærheden af landskabsbroen, vil kunne finde alternative rastesteder i de træbevoksede områder i nærheden af projektområdet i en periode med støjende aktiviteter. Flagermusene vil desuden kunne vende tilbage umiddelbart efter de støjende aktiviteter er gennemført. Endvidere er det vurderingen, at forstyrrelse i dagtimerne udenfor overvintringsperioden ikke vil påvirke områdets vedvarende økologiske funktionalitet for flagermus i relation til støj, hvis påvirkningen af rastestederne er under 90 dB.

Landskabsbroen

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 3.5.1, at vejanlæggets krydsning af Bygholm Ådal anlægges som en landskabsbro efter Vejdirektoratets vejregel om faunapassager, da ådalen udgør en vigtig økologisk korridor i landskabet.[17] Det fremgår herudover, at broen er udformet, så den opfylder minimumskravene for høje landskabsbroer af typen A1L (våd), der tilgodeser passage af krondyr og rådyr. Det fremgår herudover, at der i overensstemmelse med vejdirektoratets vejledning monteres faste matterede skærme på broens sider

af hensyn til fugle og flagermus i ådalen og afskærmende beplantning langs siderne på kanten af ådalen.

Det fremgår herudover af habitatkonsekvensvurderingen, at afskærmningen har en højde på 1,6 m over færdig vej, og at afskærmningen vil forhindre flagermus i at flyve lavt over vejen med tilhørende risiko for trafikdrab. Det fremgår yderligere, at beplantningen etableres, så den bliver tæt og når en højde på minimum 2,5 m, hvorved den bliver funktionel til at lede flagermus ned i ådalen eller "løfte" flagermus, der krydser vejen. Beplantningen suppleres i begyndelsen med et trådhegn med en højde på minimum 2,5 m, som skal være fintmasket, så flagermus ikke kan passere igennem hegnet, jf. Vejdirektoratets vejledning om faunapassage.

2.6.6 Padder

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 5.4.1.5, at der ikke er registreret fund af stor vandsalamander eller spidssnudet frø i umiddelbar nærhed af undersøgelsesområdet, men at der er potentielle levesteder. Det fremgår herudover, at stor vandsalamander og spidssnudet frø er kortlagt i undersøgelsesområdet i sommeren 2020 ved eftersøgning af haletudser i de egnede levesteder i overensstemmelse med de tekniske anvisninger for overvågning af padder.

Det fremgår endvidere af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 9.2, at stor vandsalamander og spidssnudet frø ikke er fundet inden for undersøgelsesområdet i forbindelse med feltundersøgelsen foretaget i 2020, men at en enkel stor vandsalamander i slutningen af sommeren 2021 er fundet på en nærliggende ejendom sandsynligvis på vej til rast. De nærmeste fund derudover er et fund fra november 2023 ca. 1 km sydøst for tilslutningspunktet ved E45 på den anden side af vejen, samt et fra juni 2024 ca. 3 km vest for undersøgelsesområdet.

Det fremgår desuden, at Horsens Kommune i december 2024 modtog et billede af to store vandsalamandre på kanten af en brøndring af beton. Det fremgår, at arten normalt i december måned vil opholde sig på vinterrasteområder, ligesom de sjældent opholder sig i det fri i dagslys. Hertil kommer, at vejrforholdene på dagen for billedet ikke øger sandsynligheden for, at der er tale om normal adfærd for stor vandsalamander.

Det fremgår yderligere af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 9.6.2, at anlægsarbejder og arbejdsarealer ikke vil påvirke kendte yngle- og rasteområder for stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse, men at vejen i driftsfasen kan udgøre en potentiel negativ påvirkning for arterne, hvis den etableres mellem yngle- og rasteområder på grund af en øget dødelighed under vandring og

barriereeffekt. Det fremgår endvidere, at etablering af et permanent paddehegn langs begge sider af vejen på nordsiden af Bygholm Å vil afværge trafikdrab og lede vandrende stor vandsalamander ned i ådalen, hvor der er sikker passage under vejbroen.

Det er i habitatkonsekvensvurderingen vurderet, at projektet med etablering af den beskrevne afværgeforanstaltning, ikke vil forringe den økologiske funktionalitet af yngle- og rasterområder for stor vandsalamander og spidssnudet frø.

2.6.7 Odder

I forhold til forekomsten af odder fremgår det af habitatkonsekvensvurderingens afsnit 8.1.3, at der ved den seneste overvågning i 2017 er fundet spor/ekskrementer fra odder ved Bygholm Å ved Kørup Bro umiddelbart vest for projektområdet. Det fremgår videre, at det ifølge revideret basisanalyse 2022-2027 for habitatområde H236 vurderes, at arten benytter området i større grad end illustreret af den overvågning, der ligger til grund for basisanalysen. Der vurderes desuden ud fra områdets karakter med vandløb og uforstyrrede områder at være en stabil forekomst af odder i området.

Det fremgår herudover, at der ved en konkret eftersøgning foretaget i april 2021 i det planlagte vejtracé var tydelige spor efter odder, men ingen tegn på yngleaktivitet. Dette understøttes desuden af undersøgelsen i 2024.

Det fremgår om arten generelt, at odder føder sine unger i en hule i en afsides, uforstyrret beliggende sø eller moseområde. Det nære område omkring vejtracéet er afgræsset og åbent uden gode muligheder for skjul. Det er på den baggrund vurderet, at arealerne umiddelbart øst for Natura 2000-området ikke er væsentlige som yngleområde for odder, men at det er meget sandsynligt, at individer færdes langs vandløbene og muligvis dagraster i skjul ved vandløbene.

Det fremgår endvidere om en eventuel påvirkning i anlægsfasen, at odder er relativ tolerant over for støj, når den er i hvile. Det er dog sandsynligt, at eventuelle dagrastende oddere i området vil fortrække til andre dele af territoriet, mens der udføres særligt støjende anlægsaktiviteter som nedbringning af spuns eller pæle. Det fremgår i forlængelse heraf, at da området ikke er vurderet egnet som yngleområde, og da der er gode muligheder for at søge skjul både opstrøms og nedstrøms projektet, vurderes det, at kortvarige anlægsaktiviteter ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning på bestanden af oddere i Natura 2000-området.

Det fremgår af habitatkonsekvensvurderingen, at der er behov for at etablere passage for anlægstrafik over Hatting Bæk. Oddere, som færdes langs med bækken,

kan derfor i anlægsfasen være nødt til at gå på land over en kort strækning. Det fremgår, at dette ikke vurderes at udgøre en væsentlig påvirkning, da de midlertidige anlægsaktiviteterne normalt vil være inden for normal arbejdstid i dagtimerne og ikke i nattetimerne, hvor odder aktivt fouragerer i vandløbene.

Endvidere fremgår det, at der vurderes at være en stabil forekomst af odder i Bygholm Å og en gunstig bevaringsstatus for arten i Jylland. Forstyrrelser i anlægsfasen af projektet vurderes ikke at medføre en negativ påvirkning af bevaringsstatus for odderbestanden knyttet til Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Å.

I forhold til påvirkningen af odder i driftsfasen fremgår det, at et vejanlæg over vandløb kan udgøre alvorlige spærringer for odder, hvis der ikke er etableret gode passageforhold, som sikrer, at odderen kan passere under vejen langs med vandløbet. Det fremgår, at den nye vej passerer ådalen på en landskabsbro, der er 130 m lang og 12 m bred, og at de tre midterste brofag hver er ca. 30 m lange med en frihøjde på minimum 7 m. Det fremgår, at landskabsbroens bredde og højde opfylder mindstemålene for en faunapassage, der kan bruges af krondyr. Broen skaber således passage for mange arter fra hjortedyr til hvirvelløsedyr, samt sikrer god sammenhæng mellem dyrenes levesteder og naturtyper på hver side af vejanlægget.

Det fremgår, at det er vurderingen, at vejanlægget ikke vil medføre en barriereeffekt på Natura 2000-områdets bestand af oddere, da der sikres gode passageforhold for oddere og andre dyr under vejanlægget i driftsfasen, og at projektet samlet set ikke vurderes at hindre god bevaringsstatus for odder på regionalt eller nationalt plan.

Det fremgår desuden af konsekvensvurderingens afsnit 9.7, at påvirkningen af odder som bilag II-art og som en del af udpegningsgrundlaget for det nærliggende habitatområde er behandlet i afsnit 8.1.3. I forlængelse heraf fremgår det, at vurderingen af påvirkningen af odder som bilag IV-art i stor udstrækning vil være den samme som vurderingen i forhold til Natura 2000-området. Det fremgår, at der ved undersøgelsen i 2021 blev fundet tydelige spor efter odder, men at der ikke var tegn på yngleaktivitet. Ved undersøgelsen i 2024 blev der ligeledes hverken fundet tegn på yngle- eller rasteområder. På den baggrund er det vurderingen, at der ikke vil ske beskadigelse eller ødelæggelse af odderens yngle- og rasteområder.

Det fremgår endvidere, at odderen fortsat kan bevæge sig frit langs Bygholm Å og Hatting Bæk, og at anlægsarbejdet udføres i dagtimerne, hvor odderen ikke er aktiv. På den baggrund er det vurderingen, at Bygholm Å og Hatting Bæk fortsat vil være

funktionelle som transportvej for odderen, hvorved ådalens økologiske funktionalitet vil være opretholdt.

2.7 Klagernes indhold

2.7.1 Udledning af kobber og zink

Klager 1 har anført, at indholdet af kobber og zink allerede er overskredet i Bygholm Å, og at Horsens Kommune derfor skal dokumentere, at der ikke vil ske en forringelse, herunder at det påtænkte rensetog sikrer, at der ikke sker en forringelse i relation til kobber og zink.

For så vidt angår anlægsfasen, har klager 1 anført, at der kan ske udledning af miljøfremmede stoffer til Bygholm Å. Klager 1 har hertil anført, at den midlertidige forringelse kan forudses, hvormed det ikke lever op til kravet om at være ekstraordinært eller ikke forudsigeligt. Denne midlertidige forringelse er dermed forbudt. Herudover har klager 1 anført, at det er en kendt risiko, at maskiner over en så lang anlægsperiode højst sandsynligt vil opleve nedbrud med en forurening til skade for ådalen og vandmiljøet.

Yderligere har klager 1 anført, at § 25-tilladelsen strider mod vandrammedirektivet i både anlægs- og driftsfasen, da der skal etableres afværgeforanstaltninger for, at projektet overholder grænseværdierne for kobber og zink.

Afværgeforanstaltningerne bygger på et spinkelt erfaringsgrundlag, hvor effekten af et Rockflow-anlæg i kombination med et rensebassin ikke kendes ved valide beregninger. Den oplyste renseeffekt refererer til totalt kobber og er derfor ikke tilstrækkelig til at vurdere, om udledningen vil medføre overskridelse af miljøkvalitetskrav eller forringelse i strid med vandrammedirektivet. I regnvandsbassiner er opløst kobber et potentielt problem, da det kan være mere skadeligt for miljøet end kobberpartikler. Hertil har klager 1 anført, at det ikke er tilstrækkeligt at anføre, at der som alternativ til Rockflow kan anvendes en anden renseløsning med tilsvarende rensegrad. Det er klager 1's vurdering, at der skal være en konkret anvisning af løsning, der dokumenteret kan overholde grænseværdierne for udledning af miljøfremmede stoffer, specielt ved overløb af regnvandsbassinerne ved megen og kraftig nedbør. Klager 1 har anført, at det ikke fremgår af materialet, hvordan man har regnet sig frem til, at grænseværdierne for kobber kan overholdes også ved kraftigt regnskyl med store mængder nedbør.

Endvidere har klager 1 anført, at prøveperioden fra januar til august 2024 ikke er repræsentativ, da det er den periode på året, hvor der er mindst nedbør. De foretagne prøver giver dermed ikke et retvisende billede. Klager 1 har videre anført, at den gennemsnitlige udledning er beregnet på baggrund af en årsmiddelnedbør

på 743 mm samt en årlig udledning på 13.807 m³, hvilket efter klager 1's opfattelse ikke er retvisende, da den gennemsnitlige årsmiddelnedbør i Horsens for 2023 og 2024 var på over 1.000 mm pr. år. Mængden af nedbør er derfor reelt meget større end forudsat i beregninger af regnvandsbassinernes størrelse og kapacitet.

Klager 1 har desuden anført, at der vil være tale om meget tung trafik med flere aksler på en lastbil, større bremses og større dæk, som vil medføre flere miljøfremmede stoffer end små personbiler.

Herudover har klager 1 anført, at der i perioder ved kraftig nedbør vil være en merudledning af miljøfremmede stoffer over grænseværdierne, da regnvandsbassinerne ikke kan nå at optage de miljøfremmede stoffer inden udledning til Bygholm Å. Hvert 5. år vil der ske overløb fra regnvandsbassinerne mod åen med urensset vejvand indeholdende sedimenter og sedimentbundne tungmetaller. Det er klagers vurdering, at dette ikke er i overensstemmelse med EU-Domstolens dom i Association France Nature Environnement, hvor det er fastslået, at en midlertidig kortsigtet forringelse uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand.^[18]

Klager 2 har anført, at § 25-tilladelsens vilkår nr. 33 medfører, at der skal være et overløb fra alle bassinerne, hvormed der udledes forurenet vand fra bassinerne til Bygholm Å. Dette medfører en forurening af landskabet i og omkring Bygholm Ådal, mens Bygholm Å forurenes med de stoffer, der opsamles i bassinerne. Klager 2 har hertil anført, at kvaliteten af overskydende regnvand, som ledes over terræn til områdets å, skal have en kvalitet, så det ikke går udover kvaliteten af vandet i åen.

2.7.2 Afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold

Klager 1 har anført, at afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten er baseret på fem år gamle forhold, uden at efterfølgende begivenheder er inddraget. Det er klager 1's opfattelse, at det er relevant at gennemføre en ny udvidet afgrænsning, som den nye miljøkonsekvensrapport kan tage udgangspunkt i. I den forbindelse skal alle nye forhold inddrages i vurderingen, herunder i forhold til afgrænsningen af de undersøgte emner, områder, der er ændret og udbygget mv.

2.7.3 Høringsproces

Klager 1 har anført, at høringsprocessen med borgernes indsendelse af forslag til linjeføringen har været en skinhøring uden reel betydning for den politiske beslutning i byrådet, da en logistikvirksomhed har haft vetoet på linjeføringen.

Klager 1 har desuden anført, at bygherre i forbindelse med høringsperioden har indsendt materiale med ekstra beskrivelse af renseløsningen Rockflow samt

justering af vandmængderne. Klager 1 har hertil anført, at offentligheden ikke har haft mulighed for at gennemgå materialet i høringsperioden, selvom det specifikt vedrører § 25-tilladelsen til projektet. Det er klager 1's opfattelse, at det er en retlig mangel ved afgørelsen, at det nye materiale ikke indgår i miljøkonsekvensrapporten, da det må betyde, at bygherre har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten og ansøgningen til § 25-tilladelsen for tidligt.

Klager 1 har yderligere anført, at notatet om renseløsningen er udarbejdet på baggrund af et ønske fra Horsens Kommune, om at dokumentere renseseffekten, driften og vedligeholdelse af renseløsningen. Klager 1 har hertil anført, at notatet dermed er en uddybende beskrivelse og evaluering af renseløsløsning for overfladevand med udledning til Bygholm Å.

2.7.4 Natura 2000-områder

Klager 1 har anført, at habitatkonsekvensvurderingen er udarbejdet på baggrund af en opdatering af vurderingerne fra den tidligere behandling af projektet. Vurderingerne er således baseret på feltundersøgelser, der er 4-5 år gamle.

Klager 2 har anført, at projektområdet ligger op ad Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, der er udpeget for at beskytte kalkoverdrev, kildevæld, rigkær, vandløb, vindelsnegle, bæklampret og odder. Klager 2 har hertil anført, at projektets nærhed til Natura 2000-området bør være tilstrækkeligt til, at der skal udvises forsigtighed, så projektet ikke medvirker til at forringe levebetingelserne for de dyr og planter, der findes i området.

Klager 1 har anført, at der er gydegrus ved slyngningen nedstrøms Kørup Bro, som efter klager 1's opfattelse er en gydelokalitet for bæklampret. Klager 1 har henvist til, at der fortsat er gydegrus og sten i ådalen, som blev udlagt ved ådalens indvielse i 2005. Endvidere har klager 1 anført, at det ikke er korrekt, når det i miljøkonsekvensrapporten konkluderes, at der alene er tale om sandbund uden gydelokalitet. Overløbet fra regnvandsbassinnet NB2 planlægges direkte ned i området med gydegrus, hvilket ikke kan være i overensstemmelse med det forsigtighedsprincip, der gælder i forhold til beskyttelse af bæklampretten.

Herudover har klager 1 anført, at der i sommeren 2025 er konstateret sæler i ådalen både i og uden for Natura 2000-området. Klager 1 har i forlængelse heraf anført, at sæler ikke er beskrevet eller vurderet i miljøkonsekvensrapporten, selvom de er fredet.

2.7.5 Bilag IV-arter

Flagermus

Klager 1 har anført, at Horsens Kommunes vurderingen af flagermus ikke opfylder kravene i habitatbekendtgørelsen, herunder i anlægsfasen. Klager 1 har hertil anført, at vejen ligger tæt ved et yngle- og rasteområde for ni flagermusarter, hvormed det ikke kan være i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at det ikke er udelukket, at der skal foretages nedramning af spuns, og ikke kun vibrering, hvilket kan påvirke flagermusene i området. Herudover skal der opsættes kraner i anlægsfasen, hvilket vil forstyrre flagermusenes flyvebaner.

Yderligere har klager 1 anført, at flagermusrapporten burde være på dansk fremfor engelsk, da der er mange fagudtryk, der er svære at forstå betydningen af. Det er klager 1's opfattelse, at det er en retlig mangel, at rapporten er på et andet sprog end dansk.

Klager 2 har anført, at Horsens Kommune i forbindelse med den nye § 25-tilladelse som minimum burde have undersøgt de mangler, som Miljø- og Fødevarerklagenævnet fandt ved afgørelse af 23. februar 2023.^[19] Klager 2 har videre anført, at det er svært at finde en fælles løsning, der tager højde for alle flagermusenes flyvekarakteristika. Det er derfor klager 2's opfattelse, at den bedste løsning vil være at beholde området som et relativt uforstyrret landskab.

Øvrige bilag IV-arter

Klager 1 har anført, at der er betydelig aktivitet af odder i området, og at der er flere synlige veksler i ådalen. Yderligere har klager 2 anført, at odder potentielt bliver påvirket af støj, lys og generel forstyrrelse både ved etablering og driften af forbindelsesvejen. Vejen kan desuden udgøre en fysisk barriere, der afskærer arten fra at passere mellem yngle- og rasteområder. Hertil har klager 2 anført, at odderen sandsynligvis vil foretrække et mere stille område, hvis der foretages anlægsarbejde i området.

Herudover har klager 1 anført, at Horsens Kommunes vurdering af påvirkningen af stor vandsalamander ikke opfylder kravene i habitatbekendtgørelsen. Klager 1 har i forlængelse heraf anført, at der er observeret stor vandsalamander på en brønd, der ligger direkte i vejtracéet i ådalen. Klager 1 har fremsendt billeder som dokumentation til kommunen i december 2024. Det er klager 1's vurdering, at der kan være tale om et yngle- og rasteområde. Klager 2 har herudover anført, at vejanlægget potentielt kan udgøre en barriere for stor vandsalamander, da arten kan vandre op mod 1 km. Vejen kan derfor medføre en øget risiko for individdrab, hvis de vandrer over vejbanen.

Klager 1 har yderligere anført, at der er flere arter af frøer i ådalen. Klager 1 har fremsendt to fotos af to forskellige arter af frøer. Klager 2 har videre anført, at

vejanlægget generelt kan udgøre en barriere for padders vandring til og fra yngle- og rasteområder, opdele lokaliteter samt reducere spredningsmulighederne.

2.7.6 Natur og dyreliv i øvrigt

Klager 1 har anført, at der er vibe i Kørup Enge og ikke alene i Kørup By, som anført i miljøkonsekvensrapporten.

Klager 2 har anført, at broen vil have en væsentlig negativ betydning for et område, der er registreret som naturtypen overdrev, da det skal destrueres. Herudover har klager 2 i forhold til § 25-tilladelsens vilkår nr. 14 anført, at en hævnning af terræn under og ved siden af broen vil være en ændring i tilstanden af området. Det bør efter klager 2's opfattelse være muligt at gennemføre arbejdet uden yderligere påvirkning af naturen og naturbeskyttede arealer. Arbejdet bør derfor gennemføres, når naturen tillader det i området.

Yderligere har klager 2 anført, at det er bekymrende, at det fremgår af § 25-tilladelsens vilkår nr. 43, at bygherre skal sikre, at denne har den fornødne rådighed over arealet til erstatningsnaturen. Det tyder på, at der ikke på nuværende tidspunkt er tilstrækkelig rådighed over arealet, hvilket efter klager 2's vurdering straks skal bringes i orden.

Klager 2 har anført, at § 25-tilladelsen vilkår nr. 6 bør forbedres, så kunstig belysning kan undgås. Vilkåret medfører, at arbejdsarealet i vinterhalvåret vil være oplyst i op til fem timer. Klager 2 har hertil anført, at vilkåret bør ændres, så arbejdstiden i vinterhalvåret skal være fra solopgang til solnedgang for at sikre naturen mod unødigt lysforurening.

2.7.7 Landskabelig påvirkning

Klager 1 har anført, at der ændres på de landskabelige rammer, da siderne på ådalen ændres med tilkørsel af større mængder jord, hvilket er et indgreb i ådalens udseende og uforstyrrede karakter. Klager 1 har hertil anført, at det ikke kan være i overensstemmelse med bestemmelserne om åbeskyttelseslinjen og § 3-beskyttet natur.

2.7.8 Alternativer

Klager 1 har anført, at undersøgelser af reelle alternativer til den foreslåede linjeføring er mangelfulde, herunder 0-alternativet om forbindelsesvejens nødvendighed. Der er sket en væsentlig ændring af forholdene siden planlægningen af forbindelsesvejen i 2020, herunder udvidelse af E45, ny motorvejsbro ved afkørsel 56a og udvidelse af [Vej4]. Horsens Kommune kender

således ikke de reelle fremtidige trafikale udfordringer og dermed heller ikke det reelle behov for forbindelsesvejen. Klager 1 har hertil anført, at kommunen ikke har redegjort tilstrækkeligt for, hvorfor forbindelsesvejen fortsat er nødvendig.

Klager 1 har videre anført, at de økonomiske aspekter må have en betydning i sagen i forhold til at undersøge billigere alternativer, hvor der ikke er brug for afværgeforanstaltninger, øvrige tilladelser og dispensationer. Klager 1 har hertil anført, at den påtænkte linjeføring kræver yderligere dispensationer, hvormed det er forbundet med stor usikkerhed, om den nuværende linjeføring igennem ådalen kan tillades.

Yderligere har klager 1 anført, at der er anvist alternative linjeføringer, der er mere skånsomme for naturen og ådalen, som er blevet afvist, da lastbilerne ikke kan holde en hastighed på 80 km/t. Klager 1 har hertil anført, at der er tale om en kort vej på 1,3 km, hvor hastigheden ikke kan være det primære argument for afvisning af alternative linjeføringer.

Klager 1 har desuden anført, at forbindelsesvejen ikke indgår i Horsens Kommunes Trafikplan frem til 2030, hvoraf det fremgår, at Vejdirektoratet etablerer en bro samt udvider [Vej4], hvilket efter Vejdirektoratets beregninger vil afvikle trafikken tilfredsstillende. Det er på den baggrund klager 1's opfattelse, at kommunen bør afvente de reelle trafikale forhold efter etablering af broen samt udvidelse af [Vej4], hvorefter kommunen kan vurdere, om der er alternative løsninger, der er mindre indgribende på det tidspunkt.

2.7.9 Øvrige vilkår

Klager 2 har anført, at det er vigtigt, at § 25-tilladelsens vilkår nr. 3 bliver overholdt. Klager 2 har videre anført, at det er uacceptabelt, hvis det kommer frem, at Horsens Kommune har været involveret i ulovlig bortskaffelse af byggeaffald fra anlægsfasen samt overskydende jord.

Endvidere har klager 2 anført, at der bør opsættes vibrationsmålere, så det kan dokumenteres, om vibrationerne ved nedbringning af spuns medfører skade på omkringliggende bygninger, infrastruktur og højspændingsmaster. Derudover bør arbejdet med at nedbringe spuns kunne udføres i overensstemmelse med § 25-tilladelsens vilkår nr. 20. Klager 2 har hertil anført, at muligheden for at meddele dispensation til at arbejde uden for normal arbejdstid vil medføre en nedgang i livskvaliteten for naboerne, ligesom naturen lider unødigt overlast. Herudover mangler der en definition af kortere varighed i vilkåret.

2.7.10 Rådgivers habilitet

Klager 1 har anført, at bygherres rådgiver ved sidste behandling af sagen var rådgiver for Horsens Kommune. Det er ikke betryggende, at rådgiver har skiftet side. Efter klager 1's opfattelse gør skiftet det svært for kommunens nye rådgiver at skulle vurdere de skøn og oplysninger, som bygherres rådgiver udfører.

2.8 Horsens Kommunes bemærkninger til klagerne

2.8.1 Udledning af kobber og zink

Horsens Kommune har bemærket, at det i anlægsfasen er sikret, at diffust overfladevand med suspenderet materiale fra arbejdsarealerne og blottede jordflader ikke kan tilstrømme vandløbene direkte. Etablering af en kombination af render/jordmiler samt opsamling af overfladevand i regnvandsbassin før udledning i anlægsfasen sikrer, at der ikke udledes høje koncentrationer af iltforbrugende stoffer, næringssalte og miljøfarlige forurenende stoffer til Bygholm Å. Kommunen har hertil bemærket, at udledningerne vil være midlertidige og kortvarige, da regnvandsbassinerne etableres som det første i forbindelse med anlægsfasen og inden de egentlige anlægsarbejder påbegyndes. Det er kommunens vurdering, at potentielle påvirkninger af vandløbet ikke vil være større end i driftsfasen, da trafikmængden i anlægsfasen er ubetydelig i forhold til driftsfasen.

Endvidere har Horsens Kommune bemærket, at der, i den meget korte periode i anlægsfasen frem til bassinerne etableres, ikke vil være vejbelægning at afvande, men der vil stadig være arbejdsområder og anstillingspladser, som afvandes diffust. Denne afvanding bliver håndteret gennem midlertidige render eller jordmiler inden for arbejdsområdet.

I forhold til driftsfasen har Horsens Kommune bemærket, at der skal etableres en afværgeforanstaltning i form af en renseløsning, der reducerer koncentrationen af miljøfremmede stoffer, herunder kobber, i udledningen, så tilstanden i recipienten ikke forringes, og målopfyldelse ikke bliver forhindret. Der etableres både Rockflow og et vådt regnvandsbassin, hvorfor opholdstiden i renseløsningen forøges, hvilket er kontrolleret med tilbageholdelse af bundfældeligt materiale.

Endvidere har Horsens Kommune bemærket, at beregninger viser, at implementering af en supplerende renseløsning vil reducere koncentrationen af totalt kobber i udløbet til en koncentration betydeligt lavere end både det maksimale miljøkvalitetskrav og det generelle miljøkvalitetskrav. Kommunen har endvidere bemærket, at afværgeløsningen i form af regnvandsbassiner og efterfølgende Rockflow-anlæg med efterfølgende jernoxid sorbent har en forbedret rensning for opløst og partikulært bundet kobber i forhold til Rockflow-anlæg uden efterfølgende jernoxid sorbent. Kommunen har endvidere bemærket, at det på den

baggrund kan afvises, at udledningen af vejvand efter afværgeløsningen vil forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer. Dette gælder også, for så vidt angår kortvarige og midlertidige forringelser.

Herudover har Horsens Kommune bemærket, at det gennemførte prøvetagningsprogram er tilstrækkeligt til at sikre en forsvarlig og retvisende sagsoplysning. Prøverne er udtaget over en længere tidsperiode for at afspejle de naturlige fluktuationer, som forekommer i vandområderne som følge af varierende afstrømning. Programmet omfatter både vinterperioder med store nedbørsmængder og højere afstrømning med høj vandføring i vandløbet samt sommerperioder med tørre forhold. Det er kommunens opfattelse, at vurderingen er foretaget på et omfattende datagrundlag, da der desuden er anvendt data fra kemidata.dk.

For så vidt angår nedbørsmængder, har Horsens Kommune bemærket, at de anvendte data stammer fra regndata, og at de derfor efter kommunens vurdering er repræsentative. Den omstændighed, at der er faldet mere regn end gennemsnitligt i enkelte år, ændrer ikke på dette forhold, da nedbør over en længere årrække ikke nødvendigvis skal tages i betragtning, når et regnvandsbassin skal dimensioneres. Herudover er der indlagt en sikkerhedsfaktor på 1,33, hvormed der er taget højde for udsving i nedbørsmængder mv.

Horsens Kommune har bemærket, at renseløsningen vil være dimensioneret til en gentagelsesperiode på 5 år, hvilket er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens spildevandsvejledning samt Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis på området. Ved større regnhændelser vil første del af regnhændelsen renses som normalt. First flush indeholder normalt hovedparten af de akkumulerede partikler og miljøfarlige stoffer afsat på vejoverlader, hvilket ligger sig i bunden af bassinet, mens det øvrige vand ligger sig i toppen. Den øvrige del af regnhændelsen vil således hovedsageligt bestå af atmosfærisk regn og have en lavere koncentration af miljøfarlige stoffer. Kommunen har i den forbindelse bemærket, at vandkvaliteten ved overløbshændelser dermed ikke vil være identisk med den normale udløbskoncentration, da vandet i overløbssituationen vil være mindre belastet af miljøfarlige stoffer.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at overløb vil være udtryk for ekstremhændelser, hvormed det vil være meget sjældent forekommende, ligesom det vil være midlertidigt. Den samlede tilstand i områderne vil ikke blive ændret. Det kan derfor afvises, at der vil ske en tilstandsændring af beskyttet natur, ligesom der ikke vil ske forringelse eller hindring af målopfyldelse, for så vidt angår de berørte vandområder.

2.8.2 Rådgivers inhabilitet

Horsens Kommune har bl.a. til klagerne bemærket, at miljøvurderingslovens krav om inddragelse af teknisk rådgivning på såvel bygherresiden som på myndighedssiden ikke opstiller forbud mod, at en teknisk rådgiver for myndigheden i et konkret projekt overgår til at være teknisk rådgiver for bygherre. Hertil har kommunen bemærket, at der ikke er tale om, at rådgiver under sagens forløb har skiftet fra at være myndighedsrådgiver til bygherrerådgiver, da der er tale om en ny proces i forbindelse med et nyt tilladelsesgrundlag. Det er kommunens vurdering, at der ikke er holdepunkter for at statuere, at bygherres rådgiver skulle være inhabil. Kommunen har anvendt en anden rådgiver, hvormed bygherres rådgiver ikke har nogen rolle som myndighedsrådgiver i sagen.

2.8.3 Afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold

Horsens Kommune har bemærket, at det er korrekt, at rammerne for miljøkonsekvensrapportens undersøgelsestemaer ikke er udvidet. Kommunen modtog den 11. oktober 2024 en anmodning fra bygherre om at undlade at afgrænse miljøkonsekvensrapporten i medfør af miljøvurderingslovens § 23, stk. 4. Kommunen har vurderet, at det er ubetænkeligt at undlade at afgive en afgrænsningsudtalelse.

Videre har Horsens Kommune bemærket, at afgrænsningen, der lå til grund for § 25-tilladelsen i 2022 omfatter en så bred som mulig ramme, hvor samtlige miljøparametre i forhold til vejprojektet er genstand for miljøvurdering. Det forhold, at afgrænsningen holder sig inden for rammerne af de oprindelige temaer, er ikke ensbetydende med, at kommunen ikke har overvejet rammen. Kommunen fandt ikke grundlag for at udvide genstanden for miljøkonsekvensrapporten med nye undersøgelsestemaer i form af flere miljøparametre.

Horsens Kommune har yderligere bemærket, at der til selve grundlaget for miljøkonsekvensrapporten er gennemført nye undersøgelser af naturforhold, ligesom validiteten af eksisterende naturdata mv. er sikret. Der foreligger dermed uanset den uændrede afgrænsning en række nye undersøgelser og i visse tilfælde også mere omfattende konkrete vurderinger af de enkelte miljøfaktorer sammenlignet med miljøkonsekvensrapporten, der lå til grund for projektet i 2022.

2.8.4 Høringsproces

Horsens Kommune har bemærket, at indholdet i bygherres høringssvar er affødt af ansøgningen om udledningstilladelse. Af høringssvaret fremgår det, at der i forbindelse med ansøgningen om udledningstilladelse er udarbejdet supplerende materiale i form af et notat, der beskriver og evaluerer renssetogsløsningen. Notatet

er en sammenstilling af bilag 21 og 22, der er vedlagt miljøkonsekvensrapporten. Det fremgår endvidere, at materialet ikke giver anledning til ændring af vurderinger eller konklusioner i miljøkonsekvensrapporten, men alene er yderligere detaljering af de oplysninger, der forelå på tidspunktet for høringen af miljøkonsekvensrapporten. Der er således ikke tilgået nye oplysninger, ligesom det ikke er oplysninger, der er blevet forholdt offentligheden.

2.8.5 Natura 2000-områder

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at påvirkningen af Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal, er beskrevet og vurderet i miljøkonsekvensrapporten og habitatkonsekvensvurderingen. Det fremgår, at projektet ikke vil påvirke naturtyperne på udpegningsgrundlaget, da Natura 2000-området ligger opstrøms projektområdet, og da der ikke vil være fysiske, herunder hydrauliske, påvirkninger af området. Særligt i forhold til kalkoverdrev har kommunen bemærket, at der er foretaget beregninger, der viser, at overdrevet ikke vil blive påvirket af eventuelle luftbårne emissioner fra projektområdet.

Horsens Kommune har bemærket, at kildevældsvindelsnegl ved seneste justering af udpegningsgrundlaget i 2022 er udtaget, men at den under alle omstændigheder er omfattet af vurderingen. Kommunen har videre bemærket, at der ikke er registreret naturtyper, der vil kunne understøtte tilstedeværelsen af kildevældsvindelsnegl eller skæv vindelssnegl nær projektområdet. På grund af afstanden vil projektet ikke påvirke kendte bestande af kildevældsvindelsnegl, skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl. Såfremt der er en bestand i området uden for habitatområdet, vil den ikke have direkte eller indirekte betydning for bestanden i habitatområdet grundet arternes meget lille aktionsradius.

For så vidt angår bæklampret, har Horsens Kommune bemærket, at påvirkningen er vurderet i habitatkonsekvensrapportens afsnit 8.1.4. I anlægsfasen vil projektet ikke påvirke en eventuel bestand af bæklampret i vandløbssystemet, da projektet ikke omfatter fysiske ændringer af selve vandløbet. Der skal dermed ikke graves i bunden, hvor larver eventuelt kan forekomme. Det er desuden kommunens vurdering, at udledning af overløb fra de nærliggende regnvandsbassiner ikke vil kunne påvirke kvaliteten af gydebankerne. Overløb fra projektområdets regnvandsbassiner vil ikke kunne medføre en ændring af de fysiske forhold i en eventuel gydebanke ved slyngning nedstrøms Kørup Bro.

I forhold til odder har Horsens Kommune bemærket, at påvirkningen af odder er vurderet i habitatkonsekvensrapporten. Hertil har kommunen bemærket, at det fremgår, at arealerne umiddelbart øst for Natura 2000-området ikke fremstår som et egnet yngleområde for odder, hvilket understøttes af undersøgelsen fra 2024.

Det er dog meget sandsynligt, at individer færdes langs vandløbene og muligvis dagraster i skjul ved vandløbene.

Herudover har Horsens Kommune bemærket, at støj i dagtimerne fra almindelige anlægsaktiviteter i ådalen, herunder grundvandssænkning, ikke vil påvirke områdets bestand af odder. Eventuelle dagrastende oddere i området vil fortrække til andre dele af territoriet, mens der udføres særligt støjende anlægsaktiviteter. Herudover kan oddere, der færdes i eller langs med vandløbene, passere byggepladsen i nattetimerne, hvor arten primært er aktiv.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at landskabsbroen er udformet, så frirummet under broen har en højde og bredde, som sikrer mulighed for passage af odder under broen, hvormed barriereeffekter forhindres. Samlet set vurderes vejprojektet ikke at skade odderen som art på udpegningsgrundlaget eller hindre god bevaringsstatus for odder på lokalt, regionalt eller nationalt plan.

Horsens Kommune har desuden bemærket, at sælen er et marint pattedyr, og at ferskvand derfor vil være udenfor sælens naturlige udbredelsesområde. Det kan dog ikke udelukkes, at sælen svømmer op i å-løb for at jage smolt, men det vil være yderst sporadisk og sjældent. I forhold til det af klager 1 fremsendte billede har kommunen bemærket, at det ikke er naturlig adfærd for en sæl. Der er tale om et enkelt individ på afveje, og det er derfor ikke et udtryk for, at Bygholm Å af den grund skal betragtes som yngle- og/eller rasteområde for sæler af nogen art. Kommunen har desuden bemærket, at projektområdet i dets nuværende form er en uegnet biotop for sæler, ligesom der ikke er noget biologfagligt belæg for, at projektet skulle forstyrre eller have en anden negativ virkning på sæler.

2.8.6 Bilag IV-arter

Flagermus

I forhold til flagermus har Horsens Kommune bemærket, at forholdene vedrørende flagermus er udførligt behandlet i miljøkonsekvensrapporten samt habitatkonsekvensvurderingen for projektet, der ligeledes indeholder en vurdering af bilag IV-arter, herunder flagermus. Kommunen har desuden henvist til miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.6.1. Det er kommunens vurdering, at der udførligt er taget stilling til påvirkningen af flagermus, og at det på det grundlag kan afvises, at flagermus bliver forstyrret grundet nedramning af spuns. Endvidere kan det afvises, at nedramningen vil ødelægge eller beskadige yngle- og rasteområder. I § 25-tilladelsen er der fastsat vilkår om støj i anlægsfasen, for så vidt angår flagermus, herunder særligt vilkår nr. 20. Kommunen har endvidere bemærket, at kranerne vil være en midlertidig opsætning, og at flagermusene enten vil flyve

igennem eller flyve udenom, da flagermus er vant til at navigere mellem træer i skovområder. Flagermus vil have samme respons på en kran.

Videre har Horsens Kommune bemærket, at der er udførlige vilkår om afværgeforanstaltninger i forhold til driftsfasen, der sikrer, at der ikke som følge af projektet sker en påvirkning af bilag IV-arter, herunder flagermus.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at det er korrekt, at rapporten om flagermus er på engelsk, men selve vurderingen i habitatkonsekvensvurderingen og miljøkonsekvensrapporten er på dansk. Indholdet af rapporten er således blevet oversat i vurderingerne og konklusionerne.

Øvrige bilag IV-arter

Horsens Kommune har videre bemærket, at projektet ikke påvirker yngle- og rasteområder for stor vandsalamander, ligesom det ikke vil medføre forsætlige drab eller forstyrrelser. Det er kommunens vurdering, at de foretagne undersøgelser og vurderinger understøtter udstedelsen af § 25-tilladelsen. For så vidt angår de fremsendte billeder fra klager 1, har kommunen henvist til afsnit 9.2 i habitatkonsekvensvurderingen, hvoraf det fremgår, at adfærden fra de store vandsalamandre på billederne ikke er normal, særligt henset til vejrforholdene med lave temperaturer og vind.

Endvidere har Horsens Kommune bemærket, at der er fundet potentielle rasteområder for spidssnudet frø, men at der ikke er nyere fund af arten nær undersøgelsesområdet. For at hindre drab på enkeltindivider og beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for padder, skal der etableres en afværgeforanstaltning i form af paddehegn. Det er kommunens vurdering, at klager 1's efterfølgende fremsendte billeder af padder ikke ændrer på de foretagne vurderinger, da observationerne er gjort på lokaliteter, der ligger udenfor projektområdet, hvor der ikke er risiko for drab og forstyrrelser.

2.8.7 Natur og dyreliv i øvrigt

Herudover har Horsens Kommune bemærket, at vibe er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 15.4.1, hvoraf det fremgår, at der alene er få observationer af vibe, og at det er vurderingen, at fuglen ikke yngler indenfor projektområdet. Det vurderes derfor i miljøkonsekvensrapporten, at der i anlægsfasen ikke vil være en væsentlig påvirkning i form af støj og visuelle forstyrrelser, ligesom der ikke inddrages yngle- og rasteområder. Det er på den baggrund vurderingen, at der hverken er en skadelig påvirkning af arten eller bestanden.

For så vidt angår vilkår nr. 14, har Horsens Kommune bemærket, at arbejdskørsel og øvrig færdsel vil kunne indebære en tilstandsændring af § 3-arealer i området, selvom der ikke sker hævnning af terrænet. Hvis anlægsarbejdet standses hele vinterhalvåret, vil det have den negative konsekvens, at de arealer, som efter anlægsarbejdets gennemførelse skal tilbageføres til § 3-tilstand, vil blive påvirket i en meget længere periode. Anlægsperioden bør derfor være så kort som mulig. Forholdet håndteres konkret i en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at erstatningsnaturen skal etableres i et nedlagt råstofområde i randen af et større naturområde langs Gudenåen. Vilkår nr. 43 er alene formuleret for at sikre, at bygherre har den fornødne rådighed over arealet. Det er således en juridisk grundsætning, at der ikke uden særlig hjemmel kan stilles vilkår mv. vedrørende forhold, som afgørelsens adressat ikke har rådigheden over. Kommunen har hertil bemærket, at den allerede ejer arealet, hvorfor bygherre har den fornødne rådighed.

Horsens Kommune har endvidere bemærket, at en skærpelse af vilkår nr. 6 ikke vil stå mål med eventuelle naturmæssige fordele. Særligt lysfølsomme arter som flagermus vil ikke blive påvirket af belysningen, da arterne er i dvale i den tid, hvor dagslyset er væk. Herudover vil lyset i den praktiske virkelighed være slukket inden kl. 18.00, da lyset vil blive slukket efter arbejdstids ophør. Tidspunktet er således alene angivet som en absolut bagkant.

2.8.8 Landskabelig påvirkning

Endvidere har Horsens Kommune bemærket, at det er kommunens opfattelse, at broen i sin udformning har et så let udtryk som muligt, hvor der er mulighed for udsyn under broen på langs af ådalen. Det er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 8.4.2.2.1, at projektet indebærer en væsentlig negativ påvirkning af de landskabelige forhold i ådalen. De landskabelige forhold er således beskrevet og miljøvurderet. I forlængelse heraf har kommunen bemærket, at den landskabelige oplevelse af omgivelserne vil blive væsentligt forandret og forstyrret.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at der ikke er andre afværgemuligheder end at udforme broen, så den griber mindst muligt ind i det øvrige landskab. En fuld afværge af det negative landskabelige konsekvenser kan ikke lade sig gøre. Hertil har kommunen bemærket, at forholdene vedrørende landskabet desuden er behandlet i de tilhørende sektortilladelser.

2.8.9 Alternativer

For så vidt angår alternativer, har Horsens Kommune bemærket, at der ikke er et krav om, at alle overvejede alternativer skal behandles tilbundsgående. Det er kommunens vurdering, at det er tilstrækkeligt, at oversigten over alternativer giver offentligheden og politikerne en mulighed for at vurdere det ønskede projekt i forhold til andre realistiske alternativer. Afgørende er, om der kan siges at være tilvejebragt det fornødne grundlag for en beslutning.

Horsens Kommune har videre bemærket, at der i forbindelse med planlægningen af forbindelsesvejen i medfør af planloven er set på flere alternativer i forhold til linjeføringen. I løbet af planlægningsprocessen er ét alternativt valgt, hvilket er indarbejdet i kommuneplanen. Af kommuneplanen fremgår det, at den valgte korridor vurderes at have den mindst negative påvirkning på natur og landskab, ligesom den rent vejteknisk er den bedste løsning. Hertil har kommunen bemærket, at det tidligere fravalg af undersøgte alternativer er begrundet i hensynet til at beskytte naturen og Natura 2000-område nr. 236 i videst mulige omfang. I forbindelse med § 25-tilladelsen og miljøkonsekvensrapporten er der ikke set på andre alternativer end den valgte linjeføring, da korridoren allerede er optaget i kommuneplanen. I miljøkonsekvensrapporten vurderes der derfor på det valgte forslag samt referencescenariet.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at den valgte linjeføring udgør en direkte linjeføring mellem erhvervsområdet, Lund og motorvejen, hvormed den bibringer med en ny vejadgang til områderne. Siden vedtagelsen af plangrundlaget er der kommet en række virksomheder til i både erhvervsområdet og Lund by, hvilket presser det eksisterende vejnet. Hertil kommer, at den valgte løsning medfører en betydelig aflastning af [Vej5]/[Vej4] og eksisterende rampeanlæg ved Horsens V. Linjeføringen udgør desuden en alternativ rute, når der er kø eller uheld, hvor trafikken kan fordeles og afvikles på flere veje til motorvejen og Horsens midtby. Yderligere er løsningen vejteknisk den bedste, da tilslutningen til [Vej1] og rundkørslen ved motorvejen er mere vinkelret i forhold til øvrige linjeføringer, hvilket sikrer de bedst mulige oversigtsforhold.

2.8.10 Vilkår

Horsens Kommune har bemærket, at der ikke er belæg for en antagelse om, at bygherre ikke vil overholde § 25-tilladelsens vilkår nr. 3. Hertil har kommunen bemærket, at den som myndighed ikke er involveret i bortskaffelse af de i vilkåret omfattede materialer, da dette henhører under bygherren. Herudover vil kommunen føre tilsyn med vilkårets overholdelse.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at klager 2's gengivelse af vilkår nr. 21 ikke svarer til indholdet af § 25-tilladelsens vilkår nr. 20 og 21. I forlængelse heraf

har kommunen bemærket, at der er fastsat vilkår om, at nedbringning af spuns alene må finde sted kl. 07.00-18.00, og at der ikke er adgang til at dispensere fra arbejdstiden.

2.9 Supplerende oplysninger under sagens behandling

2.9.1 Høring af Horsens Kommune af 26. januar 2026

Sekretariatet for Miljø- og Fødevarerklagenævnet fremsendte den 26. januar 2026 en høring til Horsens Kommune, hvor sekretariatet bad kommunen om at redegøre for, om overløbet fra regnvandsbassinerne sker til en sårbar recipient, jf. Horsens Kommunes tillæg nr. 22 til spildevandsplan 2012-2015. Sekretariatet bad desuden kommunen om at uddybe, hvorfor gentagelsesperioden i beregningerne i miljøkonsekvensrapporten er fastsat til 5 år.

Horsens Kommune har i et høringssvar af 26. februar 2026 bemærket, at der ikke findes en definition på, hvad en sårbar recipient er. Kommunen har lagt til grund, at der er tale om en sårbar recipient, når recipienten ikke er i målopfyldelse, hvorefter den økologiske tilstand eller den kemiske tilstand er ikke-god. Bygholm Å er ikke i målopfyldelse i nogen af delområderne, hvorfor vandløbet må betragtes som en sårbar recipient, for så vidt angår de stoffer og økologiske kvalitetselementer, der er årsagen til, at der ikke er målopfyldelse. Kommunen har hertil bemærket, at der ligeledes vil være tale om en sårbar recipient, hvis recipienten er et Natura 2000-område eller i øvrigt er beskyttet efter f.eks. naturbeskyttelseslovens § 3.

Endvidere har Horsens Kommune bemærket, at den ved dimensioneringen ikke har handlet i strid med spildevandsplanen, da det alene fremgår, at gentagelsesperioden kan øges til en gang hvert 10. eller 20. år, hvis overløb sker til en bynær eller sårbar recipient. Det er efter kommunens vurdering relevant at inddrage en gentagelsesperiode på 10 eller 20 år, hvis der er risiko for, at der som følge af overløbene sker forringelse eller hindring af målopfyldelse.

Yderligere har Horsens Kommune bemærket, at der ikke med overløbene sker forringelse eller hindring af målopfyldelse, ligesom der ikke sker en påvirkning af Natura 2000-områder. Der er derfor ikke fundet behov for at arbejde med en gentagelsesperiode på 10 eller 20 år ved dimensionering af bassinerne. Til at understøtte dette har kommunen gennemført en WDP-beregning (Wet Detention Pond), der beskriver belastningen af recipienten ved overløb. Der er til beregningen anvendt en regnhændelse, der finder sted hver 43. år. Beregningen viser, at forskellen i antallet af overløb, vandmængder, der går i overløb, samt stofbelastningen er minimal. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at der

ikke vil være en større positiv miljøeffekt ved bassiner dimensioneret til en gentagelsesperiode på 10 eller 20 år.

Endelig har Horsens Kommune bemærket, at en forøgelse af bassinernes størrelse vil medføre, at der skal ske yderligere ekspropriation af fast ejendom, herunder dele af klagers, for at give plads til yderligere volumen i regnvandsbassinerne. Herudover vil det betyde yderligere indgreb i § 3-beskyttet natur.

2.9.2 Høring af Horsens Kommune af 13. april 2026

Sekretariatet for Miljø- og Fødevareklagenævnet fremsendte den 13. april 2026 en høring til Horsens Kommune, hvor sekretariatet bad kommunen om at uddybe, hvorfor overløb fra regnvandsbassinerne hvert 5. år ikke udgør en midlertidig kortsigtet forringelse af tilstanden i Bygholm Å. Sekretariatet henviste i den forbindelse til EU-Domstolens dom af 5. maj 2022 i sag C-525/20, Association France Nature Environnement.[\[20\]](#)

Horsens Kommune har i et høringssvar af 20. april 2026 bemærket, at overløb af regnvandsbassinerne først sker, efter at den kraftigste del af regnhændelsen er overstået. Overløbet sker således på bagkant af regnhændelsen, når overfladerne er skyllet næsten rene. First flush bliver opsamlet i bassinet og er ikke en delmængde af det vand, der går i overløb. Kommunen har i den forbindelse henvist til koncentrationer af totalt kobber samlet fra forskellige databaser og studier for tilløb til bassin, udløb til bassin[\[21\]](#) og atmosfærisk regn. Kommunen har bemærket, at first flush, som er det mest forurenede vejvand, må antages at have en koncentration af kobber svarende til tilløb til bassin. Kommunen har lagt til grund, at dette svarer til 50 %-fraktilen på baggrund af studierne, hvilket er en koncentration på 30,76 µg/l. Efter first flush vil vejoverfladerne blive mindre forurenede, hvilket medfører, at koncentrationen falder.

Horsens Kommune har yderligere bemærket, at koncentrationen af kobber i overløb på baggrund af viden om regn og miljøfarlige stoffer kan beregnes som et vægtet gennemsnit af atmosfærisk regnvand (70 %) og vejvand (30 %), da first flush opsamles og renses i renseløsningen, inden disse går i overløb. På baggrund af denne fordeling er koncentrationen af kobber i overløbsvandet fastsat til 5,7 µg/l.

Endvidere har Horsens Kommune henvist til en tabel, der viser koncentrationerne af totalt kobber mål i µg/l samt opgivet som fraktiler:

	25 % fraktil	50 % fraktil (median)	75 % fraktil	Reference
Kobber total	[µg/l]	[µg/l]	[µg/l]	[µg/l]
Atmosfærisk deposition	Ikke angivet	0,988	1,081	RegnKvalitet DHI, 2025
Tilløb til bassin	19,760	30,760	41,760	Aalborg Universitet og Vejdirektoratet, november 2025
Bassin udløb	4,085	6,010	8,160	Aalborg Universitet og Vejdirektoratet, november 2025
Bassin udløb efter afværge		1,48		Miljøkonsekvensrapport

I forhold til overholdelse af det maksimale miljøkvalitetskrav for kobber har Horsens Kommune bemærket, at hvis der udledes 5,7 µg/l til Bygholm Å, vil det medføre en stigning af den resulterende koncentration fra 1,640 µg/l til 1,645 µg/l, hvilket er en stigning på 0,0047 µg/l. Kommunen har i den forbindelse henvist til, at det følger af Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, at stigningen først er konstaterbar efter det betydende ciffer, hvormed overløb ikke vil medføre en midlertidig forringelse.

For så vidt angår det generelle miljøkvalitetskrav, har Horsens Kommune bemærket, at der er beregnet en vægtet årsmiddelkoncentration for det samlede udløb med T = 5 overløb. Beregningen tager udgangspunkt i, at regnhændelsen udgør 2.560 m³ med en koncentration på 5,7 µg/l ud af den årlige udledte vandmængde på 13.807 m³ med en koncentration på 1,48 µg/l. Dette resulterer i en vægtet årsmiddelkoncentration for udløbet i år med overløb på 2,25 µg/l, hvormed det maksimale miljøkvalitetskrav på 2,48 µg/l ikke overskrides.

2.9.3 Høring af Horsens Kommune af 22. april 2026

Sekretariatet for Miljø- og Fødevareklagenævnet fremsendte den 22. april 2026 en høring til Horsens Kommune, hvor sekretariatet bad kommunen om at fremsende beregningerne, der ligger til grund for tallene i kommunens høringssvar af 20. april 2026, herunder de bagvedliggende flowantagelser. Sekretariatet bad desuden kommunen om at oplyse, hvorfor kommunen har estimeret en fordeling på 70 % atmosfærisk regn og 30 % vejvand til at fastsætte koncentrationen af kobber, herunder på hvilket grundlag fordeling er fastsat.

Horsens Kommune har i et høringssvar af 24. april 2026 bemærket, at kommunen ikke har kendskab til publicerede danske eller relevante internationale studier, der specifikt kvantificerer koncentrationen af kobber i overløbsvand fra befæstede arealer uden at medtage first flush. På grund af den begrænsede viden om konkrete forhold har kommunen baseret kobberkoncentrationen i overløbsvandet (uden first flush) på et fagligt underbygget estimat, hvor der er benyttet en konservativ tilgang med udgangspunkt i dokumenterede koncentrationer fra sammenlignelige danske forhold. Ud fra kommunens viden om regnhændelser og miljøfarlige stoffer er en fordeling på 70 % atmosfærisk regn og 30 % regnvand den mest retvisende fordelingsnøgle.

Horsens Kommune har desuden bemærket, at first flush er et velbeskrevet og almindeligt anerkendt princip, hvor der eksisterer flere forskellige definitioner, f.eks. at 80 % af stofbelastningen afgives i de første 30 % af afstrømningsvolumenet, eller at 30–50 % af massen transporteres i de første 10–20 % af vandmængden.^[22] ^[23] Det er kommunens vurdering, at dette understøtter fordelingen til fastsættelse af kobberkoncentrationen i overløb.

Derudover har Horsens Kommune bemærket, at koncentrationsbidraget fra selve nedbøren er medtaget i høringssvarets anvendte bedste bud på kobberkoncentration i overløbsvand, da atmosfærisk regn ikke kan betragtes som rent, men indeholder koncentrationer af kobber tæt på miljøkvalitetskravet. Der er anvendt koncentrationen fra atmosfærisk deposition som angivet i RegnKval til at fastlægge kobberkoncentrationen i overløb. RegnKval er også anvendt som datagrundlag for miljøfarlige stoffer i miljøkonsekvensrapporten og i høringssvaret af 20. april 2026. Yderligere har kommunen bemærket, at det er angivet i miljøkonsekvensrapporten, at forbindelsesvejen vil have en årsdøgntrafik på ca. 6.900. Der er ved beregningerne for kobberkoncentrationen i overløb i høringssvaret anvendt en koncentrationsværdi fra RegnKval for vejvand for veje med en årsdøgntrafik på >15.000 køretøjer på 16,5 ug/l. Da tallene er gældende for motorveje med en større trafikbelastning, er de dermed ikke repræsentative for den konkrete vejstrækning, da belastningen her vil være markant lavere. Den anvendte kobberkoncentration på 5,7 ug/l er dermed et realistisk estimat på en

gennemsnitlig koncentration i overløbsvand fra veje med en mindre trafikbelastning end motorveje. Med de øvrige tidligere beskrevne sikkerhedsfaktorer, der er medtaget i beregningerne, er det kommunens vurdering, at det resulterer i en konservativ og robust fastsættelse af koncentrationen af kobber i overløb.

Horsens Kommune har med udgangspunkt i regnhændelsen beregnet den resterende regn på et år og ladet denne indgå med en koncentration svarende til 1,48 µg/l, der er den maksimale koncentration forventet under fuld funktion af renseløsningen. Den resulterende årsmiddelkoncentration i år med overløb er på baggrund heraf beregnet til 2,25 µg/l. Det er kommunens vurdering, at der er indlagt en stor sikkerhed i beregningerne. Endeligt har Horsens Kommune bemærket, at årsmiddelkoncentrationen i udledningen skal overstige 5,84 µg/l, før der sker en koncentrationsstigning i Bygholm Å på det betydende ciffer.

2.9.4 Klager 1's bemærkninger til Horsens Kommunes høringssvar

Klager 1 har til Horsens Kommunes høringssvar af 26. februar 2026 anført, at der ikke findes en undergrænse i relation til koncentrationsstigninger for stoffer, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at kommunen anfører, at fordelene ved at anvende en større dimensionering vil være minimal. I den forbindelse har klager 1 anført, at EU-Domstolen i dommen Association France Nature Environnement har fastslået, at det er underordnet, at en eventuel koncentrationsstigning fra kraftig regn alene finder sted i kort tid, da et sådant overløb er forventeligt og dermed ikke falder ind under undtagelsesbestemmelsen i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 6.

Endvidere har klager 1 anført, at der mangler dokumentation for first flush-effekten i praksis, da der ikke fremgår lokale målinger eller stedspecifik dokumentation for, at effekten faktisk opnås i de konkrete bassiner.

Klager 1 har til Horsens Kommunes høringssvar af 20. april 2026 anført, at der ikke er videnskabeligt belæg for, at first flush skulle medføre, at der ikke udledes kobber i problematiske koncentrationer. Endvidere er der ikke taget højde for, at der ikke nødvendigvis vil være væsentlig kapacitet tilbage i regnvandsbassinerne på det tidspunkt, hvor en kraftig regnhændelse finder sted.

Yderligere har klager 1 anført, at det ikke fremgår, hvordan Horsens Kommune kommer frem til, at koncentrationen i vandløbet alene vil stige med 0,0047 µg/l. Det er klager 1's vurdering, at overløbsvandet blandes med en mængde vandløbsvand, hvilket ikke er holdbart. Klager 1 har herudover bemærket, at der ikke er udlagt en

blandingszone for kobber, og at der derfor ikke kan regnes med en blanding med vandløbsvandet.

For så vidt angår Horsens Kommunes høringssvar af 24. april 2026, har klager 1 anført, at de fremsendte beregninger bekræfter, at den vurderede overholdelse af det maksimale miljøkvalitetskrav er beregnet under opblanding med vandløbsvandet, hvilket ikke er muligt, når der ikke er udlagt en blandingszone. Herudover har klager 1 anført, at flere af beregningerne er foretaget under antagelse af middelvandføring i vandløbet. Der er ikke redegjort for, at overløbshændelser ikke kan forekomme på tidspunkter, hvor vandføringen er lavere end middelvandføringen.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: Birgitte Egelund Olsen (formand), landsdommerne Annette Nørby og Olaf Tingleff samt de læge medlemmer Erling Bonnesen, Lene Hansen og Morten Vehl Revsbeck.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Påvirkning af målsatte overfladevandområder
2. Høringsproces
3. Påvirkning af Natura 2000-områder
4. Påvirkning af bilag IV-arter
5. Dyreliv i øvrigt
6. Øvrig natur
7. Visuelle påvirkninger
8. Alternativer
9. Øvrig vilkårsfastsættelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fundet anledning til at anføre en række forhold, som Horsens Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.4.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet ikke har kompetence til at tage stilling til, om etableringen af forbindelsesvejen er nødvendig, herunder i forhold til etablering og udvidelse af andre veje i området. Nævnet henviser til, at klagepunkterne vedrører afgørelsens hensigtsmæssighed, og at miljøvurderingsreglerne ikke i sig selv fastlægger grænser for, hvad myndigheder kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men alene stiller krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne herfor.

I forhold til det af klager 1 anførte om hensigtsmæssigheden ved bygherres valg af rådgiver, bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet ikke har kompetence til at tage stilling til det anførte.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.3 Den retlige ramme

Miljøvurderingsloven

Formålet med miljøvurderingslovens regler er at sikre, at der gennemføres en vurdering af virkningerne på miljøet som grundlag for beslutningen om at give eller afslå tilladelse til projektyper, der kan påvirke miljøet væsentligt.

Miljøvurderingsreglerne medfører, at projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet (miljøvurderingspligt).

Bygherren til et miljøvurderingspligtigt projekt skal efter miljøvurderingslovens § 20, stk. 1, udarbejde en miljøkonsekvensrapport, der indeholder en vurdering af projektets virkning på miljøet. Det følger af § 20, stk. 4, nr. 2, at de oplysninger, som bygherren skal give om det ansøgte projekt i miljøkonsekvensrapporten, jf. stk. 2, på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på en række faktorer, bl.a. den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet.^[24]

Det følger af miljøvurderingslovens § 24, stk. 1, at myndigheden efter modtagelsen af miljøkonsekvensrapporten fra bygherren skal gennemgå rapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise med henblik på at sikre, at den opfylder

kravene i § 20. Myndigheden kan om nødvendigt indhente yderligere oplysninger fra bygherren til opfyldelse af kravene i § 20, stk. 2.

Myndigheden skal efter gennemgang af miljøkonsekvensrapporten sende den i høring hos berørte myndigheder og offentligheden, jf. miljøvurderingslovens § 24, stk. 2.

Efter høringen skal myndigheden efter miljøvurderingslovens § 25 træffe afgørelse om, hvorvidt projektet kan tillades. Afgørelsen træffes på baggrund af bygherres ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, resultaterne af de høringer, der er foretaget, og myndighedens begrundede konklusion.

Myndighedens begrundede konklusion omhandler efter miljøvurderingslovens § 5, nr. 5, litra d, jf. litra c, projektets væsentlige indvirkninger på miljøet under hensyntagen til resultaterne af myndighedens undersøgelser af miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger fremlagt af bygherre, eventuelle relevante oplysninger modtaget via høringen og myndighedens egen supplerende undersøgelse, jf. § 24, stk. 1.

En § 25-tilladelse skal omfatte den begrundede konklusion og indeholde alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, som bygherren skal gennemføre, og eventuelle overvågningsforanstaltninger. Det følger af miljøvurderingslovens § 27, stk. 1.

Myndigheden kan efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 2, knytte vilkår til en § 25-tilladelse med henblik på opfyldelse af lovens formål. Vilkår skal stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet.

Har projektet væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal myndigheden efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 3, endvidere stille vilkår for bygherrens overvågning heraf.

Forholdet mellem miljøvurderingsloven og habitatreglerne

Det følger af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at de nationale myndigheder først giver deres tilslutning til en plan eller et projekt, der kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, når de har sikret sig, at planen eller projektet ikke skader lokalitetens integritet. [25]

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, finder også anvendelse i de tilfælde, hvor myndighedens tilslutning til projektet meddeles i form af en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25. Der vil således ikke kunne gives tilladelse til et projekt efter miljøvurderingslovens § 25, hvis projektet vil kunne skade et Natura 2000-områdes integritet i strid med habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, pålægger endvidere medlemsstaterne at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i direktivets bilag IV. Ordningen skal efter bestemmelsens litra (d) bl.a. omfatte et forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, om beskyttelse af Natura 2000-områder og artikel 12, stk. 1, litra d, om beskyttelse af bilag IV-arter er i dansk lovgivning navnlig implementeret i habitatbekendtgørelsen.[\[26\]](#)

Habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, fastslår således, at myndigheden, før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der efter § 6, stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte.

Tilsvarende følger det af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, at der ved administration af de i § 7 og § 8 nævnte bestemmelser ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.

Myndigheden skal ved sin meddelelse af en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25, stk. 1, herefter også sikre sig, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.

Forholdet mellem miljøvurderingsloven og vandrammedirektivet

Efter miljøvurderingslovens bilag 7, jf. § 20, stk. 2, nr. 6 skal miljøkonsekvensrapporten indeholde en beskrivelse af de omgivelser, som i væsentlig grad kan blive berørt af projektet, herunder bl.a. vand, samt indeholde en beskrivelse af projektets såvel kortsigtede som langsigtede virkninger på miljøet.

Vandrammedirektivet[27] opstiller og fastlægger rammer for planlægning og gennemførelse af tiltag og overvågning af vandmiljøet i EU's medlemsstater. Direktivet fastlægger bl.a., at medlemsstaterne skal afgrænse de enkelte vandløbsoplande inden for deres nationale territorium og henlægge dem under særskilte vandområdedistrikter med henblik på dette direktiv. Direktivets overordnede formål er ifølge artikel 1 at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som bl.a. forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand.

Efter direktivets artikel 4, stk. 1, litra a, nr. i)-iii), skal medlemsstaterne ved iværksættelsen af de indsatsprogrammer, der er gengivet i vandområdeplanerne, bl.a. iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder, dog med forbehold for anvendelse af de muligheder for fravigelse, der følger af stk. 6 og 7. Med tilsvarende forbehold og med forbehold af eventuelle fristforlængelser i henhold stk. 4, forpligtes medlemsstaterne endvidere til at beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder samt kunstige og stærkt modificerede vandområder med henblik på at opnå god tilstand eller godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand senest i 2015.

Efter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, foreligger der ikke en misligholdelse af direktivet i bl.a. de tilfælde, hvor manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes tilstand skyldes nye ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, og forudsat en række nærmere angivne betingelser alle er opfyldt. Bl.a. skal ændringerne være begrundet i, at væsentlige samfundsinteresser, og/eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved målopnåelse skal være mindre end de nyttevirkninger, der følger af de nye ændringer eller forandringer for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling.

Om forholdet til VVM-direktivet har EU-Domstolen i Land Nordrhein-Westfalen-dommen udtalt, at bestemmelsen i VVM-direktivets artikel 6, som vedrører de oplysninger, der skal stilles til rådighed under proceduren om tilladelse til et projekt, skal fortolkes således, at der ved en VVM-proces skal indgå de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere projektets indvirkning på vandmiljøet, henset til de kriterier og forpligtelser, der er fastsat i henhold til vandrammedirektivet, jf. vandrammedirektivs artikel 4, stk. 1.[28]

Vandrammedirektivets bestemmelser er i dansk lovgivning implementeret i lov om vandplanlægning[29] og bekendtgørelser udstedt med hjemmel heri.

Lov om vandplanlægning indeholder overordnede bestemmelser om vanddistrikter, myndigheders ansvar, miljømål, planlægning og overvågning mv. Efter lovens § 7, stk. 1, fastsætter Miljø- og Fødevareministeren regler, der fastlægger og angiver konkrete miljømål for vandområdedistrikternes enkelte overfladevandområder og grundvandsforekomster, herunder regler om kunstige og stærkt modificerede overfladevandområder, frister for opfyldelse af miljømål og mindre strenge miljømål. Konkrete miljømål for de enkelte overfladevandområder mv. er fastsat i miljømålsbekendtgørelsen.[30]

Med henblik på opfyldelse af de konkrete miljømål fastsætter Miljø- og Fødevareministeren efter lovens § 19, stk. 1, på baggrund af basisanalysen, overvågningsresultater og anden relevant viden, for hvert vandområdedistrikt endvidere et indsatsprogram. Indsatsprogrammer for hvert vandområde distrikt er fastsat i indsatsbekendtgørelsen.[31] Indsatsprogrammerne omfatter bl.a. konkrete foranstaltninger, der retter sig mod enkelte vandområder. Bekendtgørelsen indeholder desuden en oversigt over indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger.

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, at myndigheden kun kan træffe en afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet *er* opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

Efter indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, kan myndigheden kun træffe en afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet *ikke er* opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger. Ved vurderingen af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden.

Den danske implementering af VVM-direktivet udgør desuden en grundlæggende foranstaltning efter vandområdeplanerne. Det betyder, at i forbindelse med sagsbehandlingen efter miljøvurderingsloven skal miljømålene og vandkvaliteten beskrives, og det skal vurderes, om projektet vil kunne indvirke på disse og i givet fald, om projektet vil udgøre en hindring for at nå de opstillede kvalitetsmål. I forbindelse med denne vurdering er det især vigtigt at forholde sig til de eventuelle kumulative effekter.[32]

Det vil desuden udgøre en hindring for opfyldelse af miljømål, hvis en kommune giver en tilladelse, som indebærer, at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået tredje (2021-2027) planperiode, ikke kan nås inden for fristen.^[33]

3.3.1 Ad 1) Påvirkning af målsatte overfladevandområder

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer indledningsvis, at miljømålet for Bygholm Å opstrøms og nedstrøms udløbet af Hatting Bæk er god økologisk og kemisk tilstand.

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder.

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen i øvrigt skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevand-områder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster,^[34] ikke forhindres.

Det fremgår endvidere af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, at myndigheden kan kun træffe en afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Det følger af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at myndigheden kun kan træffe en afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

I § 8 i lov om vandplanlægning er ministeren tillagt en beføjelse til at fastsætte nærmere regler om miljømål, herunder hvad der skal forstås ved god tilstand for overfladevand, godt økologisk potentiale for kunstige og stærkt modificerede vandområder og god kemisk tilstand for overfladevand samt god tilstand for grundvand med henblik på gennemførelse af Den Europæiske Unions direktiver og beslutninger vedrørende beskyttelse af overfladevand og grundvand. I medfør af denne bestemmelse er bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb,

søer, overgangsvande, kystvand og grundvand udstedt. Af bekendtgørelsens § 3, stk. 1 nr. 1, fremgår det, at miljømål for de enkelte overfladevandområder skal fastlægges under inddragelse af de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, som fremgår af bilag 1.

I bekendtgørelsens bilag 1 fremgår under afsnit 2, definitioner af høj, god og moderat økologisk tilstand i vandløb i relation til fysiske-kemiske kvalitetselementer. Heraf fremgår det i forhold til specifikke ikke-syntetiske forurenende stoffer, at god tilstand er, når koncentrationerne ikke overstiger de miljøkvalitetskrav, som fremgår af bilag 2, del B, afsnit 1 og 2. Af bilag 2, del B, afsnit 1, fremgår det, at det generelle kvalitetskrav^[35] for kobber i indlandsvand er 1 µg/l tilføjet den naturlige baggrundskoncentration til kvalitetskravet. Det generelle miljøkvalitetskrav uden den naturlige baggrundskoncentration gælder for den biotilgængelige koncentration af stoffet. Det fremgår videre, at maksimumkoncentrationen^[36] for kobber i indlandsvand er 2 µg/l tilføjet den naturlige baggrundskoncentration til kvalitetskravet. For zink er det generelle miljøkvalitetskrav i indlandsvand 7,8 µg/l tilføjet den naturlige baggrundskoncentration, mens maksimumskoncentrationen er 8,4 µg/l tilføjet den naturlige baggrundskoncentration. For zink gælder det generelle miljøkvalitetskrav ligeledes uden den naturlige baggrundskoncentration for den biotilgængelige koncentration af stoffet.

Det fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget, at den naturlige baggrundskoncentration for kobber er 0,48 µg/l, mens det for zink er 1,6 µg/l.^[37]

Hvad der udgør en forringelse af tilstanden af et vandområde, er ikke nærmere defineret i vandrammedirektivet. Det følger dog af EU-Domstolens dom i sag C-461/13, *Weser*, at begrebet *forringelse af tilstanden* af et vandområde skal fortolkes sådan, at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele vandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid *en forringelse af tilstanden* for et vandområde.^[38]

Endvidere følger det af EU-Domstolens dom i sag C-535/18, *Land Nord-rhein-Westfalen* angående vandrammedirektivet og målsat grundvand, at begrebet forringelse af tilstanden skal forstås ens, uanset om der er tale om overfladevand eller grundvand.^[39]

Det fremgår videre af Land Nordrhein-Westfalen-dommen, at begrebet *forringelse af tilstanden* skal fortolkes med henvisning til såvel et kvalitetselement som et stof, samt at den tærskel, over hvilken der konstateres en tilsidesættelse af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af et vandområdes tilstand, skal være så lav som mulig, hvilket medfører, at en manglende overholdelse af et af kvalitetselementerne i vandrammedirektivets definition af god kemisk tilstand for grundvand udgør en forringelse af den pågældende grundvandsforekomsts kemiske tilstand.^[40]

På den baggrund har EU-Domstolen herefter udtalt i Land Nordrhein-Westfalen-dommen, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof, der, henset til direktiv 2006/118,^[41] allerede overskrider et miljøkvalitetskrav eller en af medlemsstaten fastsat grænseværdi, ligeledes udgør en forringelse.^[42]

Det følger herudover af Land Nordrhein-Westfalen-dommen, at når et kvalitetselement ikke overholdes på et enkelt overvågningspunkt i en grundvandsforekomst, skal der følgelig konstateres en forringelse af den kemiske tilstand heraf som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra b), nr. i) i vand-rammedirektivet.^[43]

EU-Domstolen har i sag C-525/20, Association France Nature Environnement endvidere fastslået, at også en midlertidig kortsigtet forringelse uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre en forringelse af området, jf. præmis 42 og 45.^[44]

Det fremgår af vejledningen til indsatsbekendtgørelsens afsnit 8.3.2, miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, at:^[45]

”Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

– Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.

[...]

– Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.

[...]”

Tilstandsvurdering

Indledningsvis konstaterer Miljø- og Fødevareklagenævnet, at høringen af genbesøget af vandområdeplaner 2021-2027, der efterfølgende er vedtaget, indeholder modellerede koncentrationer for en række metaller, herunder kobber og zink, for Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk. Bygherre har derfor i forbindelse med det konkrete projekt indsamlet prøver til analyse for at få et retvisende billede af tilstanden i Bygholm Å, bl.a. for så vidt angår kobber og zink.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering af, at prøvetagningsprogrammet udgør et tilstrækkeligt grundlag til at beskrive tilstanden af miljøfarlige forurenende stoffer i Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk, for så vidt angår kobber og zink. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at de modellerede data i vandområdeplanen er generelle, hvorimod prøvetagningerne udført af bygherre er indsamlet til det konkrete projekt. Hertil har nævnet lagt vægt på, at bygherre i forbindelse med prøvetagningsprogrammet har indsamlet prøver fra to prøvestationer i Bygholm Å nedstrøms Hatting Bæk (3 – 08558 og 4 – 08558), der ligger inden for samme vandområde, 08558, hvortil det opsamlede regnvand fra projektet bl.a. skal udledes til.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har yderligere lagt vægt på, at prøverne er indsamlet i perioden fra januar til august 2024 for at afspejle de naturlige fluktuationer, som forekommer i vandområderne som følge af varierende afstrømning og belastning fra oplandet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer i forlængelse heraf, at der for begge prøvestationer er overskridelse af det generelle miljøkvalitetskrav for kobber på 1,48 µg/l, mens der ved prøvestation 4 – 08558 er målt en koncentration af kobber på 3,1 µg/l, hvilket overskrider det maksimale miljøkvalitetskrav på 2,48 µg/l. For så vidt angår zink, konstaterer nævnet, at der hverken er overskridelse af det generelle miljøkvalitetskrav på 9,4 µg/l eller det maksimale miljøkvalitetskrav på 10,0 µg/l.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på baggrund af prøvetagningerne lagt til grund, at tilstanden for kobber i Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk er ikke-god, da der er en overskridelse af det maksimale miljøkvalitetskrav for kobber. I forhold

til zink har nævnet lagt til grund, at miljøkvalitetskravene ikke er overskredet, og at tilstanden for zink derfor er god nedstrøms udløbet af Hatting Bæk.

For så vidt angår kobber og zink opstrøms udløbet af Hatting Bæk, konstaterer Miljø- og Fødevareklagenævnet, at vandområdeplanen 2021-2027 efter genbesøget er baseret på prøvetagninger, og at målopfyldelse efter vandområdeplanen ikke er opfyldt, fordi tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer er ikke-god. Nævnet konstaterer i den forbindelse, at hverken det generelle eller maksimale miljøkvalitetskrav for kobber og zink er overskredet i vandområdet. Nævnet har derfor lagt til grund, at tilstanden for miljøfarlige stoffer opstrøms udløbet af Hatting Bæk dermed ikke skyldes kobber og zink.

Udledning af kobber nedstrøms udløbet af Hatting Bæk i driftsfasen

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at udledning af overfladevand fra projektet ved normalsituationen i driftsfasen ikke vil medføre en forringelse af Bygholm Å's økologiske tilstand i forhold til kvalitetselementet for miljøfarlige forurenende stoffer, for så vidt angår kobber nedstrøms udløbet af Hatting Bæk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at Horsens Kommune har fastsat vilkår om, at der skal implementeres en afværgeforanstaltning i form af en supplerende renseløsning for at sikre, at udledningen ikke vil forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer. Nævnet har hertil lagt vægt på, at det en forudsætning for implementering af renseløsningen, at den reducerer koncentrationen af kobber i udløbet til en koncentration på maksimalt 1,48 µg/l svarende til det generelle miljøkvalitetskrav.

Det er på baggrund af sagens oplysninger Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at implementeringen af renseløsningen og dens opbygning sikrer, at udløbskoncentrationen af kobber i normalsituationen efter rensning i både den supplerende renseløsning og regnvandsbassinerne hverken overskrider det generelle miljøkvalitetskrav eller det maksimale miljøkvalitetskrav for begge stoffer. Nævnet har herved lagt vægt på, at den supplerende renseløsning består af en filtrering, hvorefter vandet ledes over et jernoxidfilter, der rensrer vandet for tungmetaller, herunder kobber. Hertil kommer, at vandet efter rensningen i den supplerende renseløsning ledes til regnvandsbassiner, hvorefter vandet ledes videre til recipienten.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at regnvandsbassinerne er dimensioneret med en gentagelsesperiode på 5 år, og at bassinerne derfor statistisk set hvert femte år vil blive så fyldte, at bassinerne løber over. Nævnet

konstaterer i forlængelse heraf, at overfladevand fra vejarealerne bl.a. indeholder kobber.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune for tidspunktet for § 25-tilladelsen ikke havde et tilstrækkeligt grundlag for at foretage en vurdering af, om projektet vil kunne medføre en forringelse af Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk, for så vidt angår kobber i forbindelse med en overløbssituation.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at § 25-tilladelsens begrundede konklusion og miljøkonsekvensrapporten ikke indeholder en beskrivelse af overløbssituationens betydning for tilstanden i Bygholm Å. Det følger alene af miljøkonsekvensrapporten, at overløb med urensset regnvand fra bassinerne vurderes at kunne ske ca. en gang hvert femte år, men at der vil ske en vis grad af rensning inden overløbshændelsen på grund af first flush. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det ikke fremgår, hvilken koncentration af kobber der udledes til Bygholm Å, og om udledningen medfører en koncentrationsstigning, der udgør en forringelse i henhold til indsatsbekendtgørelsen.

I forbindelse med sagens behandling har Horsens Kommune fremsendt oplysninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet i form af uddybende bemærkninger om overløbssituationens betydning for tilstanden i Bygholm Å, herunder hvilken betydning first flush har for kobberkoncentrationen i overløbsvandet. Kommunen har i den forbindelse fremsendt beregninger for koncentrationen af kobber i overløbsvandet, som er beregnet til 5,7 µg/l, hvilket medfører en stigning af den resulterende koncentration på 0,0047 µg/l. Endvidere har kommunen beregnet, at årsmiddelkoncentrationen i Bygholm Å i år med overløb vil være på 2,25 µg/l, hvilket er under det maksimale miljøkvalitetskrav på 2,48 µg/l.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder imidlertid, at Horsens Kommune fortsat ikke i tilstrækkeligt omfang har sikret, at overløb fra regnvandsbassinerne ikke vil medføre en midlertidig forringelse af Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk, for så vidt angår kobber. Nævnet finder på den baggrund, at kommunen ikke har godtgjort, at indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3 er overholdt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at Horsens Kommune har beregnet overløbets betydning for den resulterende koncentration af kobber i vandløbet fordelt på et år, og at beregningerne ikke belyser, hvilken betydning overløbet vil have på koncentrationen af kobber i Bygholm Å på tidspunktet for overløbet fra regnvandsbassinerne. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at kommunen har taget udgangspunkt i, at både vand fra regnvandsbassinet og overløbet vil udledes med et afløbstal (volumenstrøm) på 2,12 l/s, og at kommunen

derfor ikke har inddraget det vand, der løber via overløbsbygværket i koncentrationsberegningen, hvorved disse underestimeres. Det er således uklart ud fra beregningerne, hvad risikoen for en koncentrationsstigning ved overløb i Bygholm Å er.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at Horsens Kommune ikke har redegjort for, hvor ofte der vil være overløb af regnvandsbassinerne, og hvor ofte der er risiko for, at overløbet kan medføre en koncentrationsstigning i Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk. Kommunen har desuden ikke redegjort for, hvilken betydning dimensioneringen af regnvandsbassinerne har for disse hændelser.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at Horsens Kommune burde have inddraget ovenstående forhold i beregningerne, og at beregningerne derfor ikke er retvisende for den resulterende koncentration af kobber i Bygholm Å nedstrøms udløbet af Hatting Bæk på tidspunktet for overløbet. Det er derfor nævnets vurdering, at kommunen ikke har vurderet, om en koncentrationsstigning af kobber som følge af overløb fra regnvandsbassinerne udgør forringelser, herunder en midlertidig forringelse i strid med indsatsbekendtgørelsen.

Udledning af kobber opstrøms udløbet af Hatting Bæk samt zink både opstrøms og nedstrøms udløbet af Hatting Bæk i driftsfasen

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at udledning af overfladevand fra projektet ved normalsituationen i driftsfasen ikke vil medføre en forringelse af Bygholm Å's økologiske tilstand i forhold til kvalitetselementet for miljøfarlige forurenende stoffer, for så vidt angår kobber opstrøms udløbet af Hatting Bæk samt zink både opstrøms og nedstrøms udløbet af Hatting Bæk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at hverken det generelle miljøkvalitetskrav eller det maksimale miljøkvalitetskrav for kobber og zink er overskredet i Bygholm Å opstrøms udløbet af Hatting Bæk samt nedstrøms udløbet af Hatting Bæk, for så vidt angår zink. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at Horsens Kommune har fastsat vilkår om, at der skal implementeres en afværgeforanstaltning i form af en supplerende renseløsning for at sikre, at udledningen ikke vil forringe tilstanden eller forhindre målopfyldelse for kvalitetselementet nationalt specifikke stoffer, herunder bl.a. kobber.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at implementering af renseløsningen og dens opbygning sikrer, at udløbskoncentrationen af kobber og zink i normalsituationen efter rensning i både den supplerende renseløsning og regnvandsbassinerne hverken overskrider det generelle miljøkvalitetskrav eller det

maksimale miljøkvalitetskrav for begge stoffer. Nævnet har herved lagt vægt på, at den supplerende renseløsning består af en filtrering, hvorefter vandet ledes over et jernoxidfilter, der renser vandet for tungmetaller, herunder zink og kobber. Hertil kommer, at vandet efter rensningen ledes til regnvandsbassinerne, hvorefter vandet ledes videre til recipienten.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at regnvandsbassinerne er dimensioneret med en gentagelsesperiode på 5 år, og at bassinerne derfor statistisk set hvert femte år vil blive så fyldte, at bassinerne løber over. Nævnet konstaterer i forlængelse heraf, at overfladevand fra vejarealerne bl.a. indeholder kobber og zink.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune ikke i tilstrækkeligt omfang har sikret, at overløb fra regnvandsbassinerne ikke vil medføre en midlertidig forringelse for så vidt angår udledning af kobber til Bygholm Å opstrøms udløbet af Hatting Bæk samt zink både opstrøms og nedstrøms udløbet af Hatting Bæk. Nævnet finder på den baggrund, at kommunen ikke har godtgjort, at indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 er overholdt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at Horsens Kommune ikke i § 25-tilladelsen eller miljøkonsekvensrapporten har belyst, om overløb af regnvandsbassinerne vil medføre, at det generelle og det maksimale miljøkvalitetskrav for de pågældende stoffer ikke længere er overholdt i vandområdet. Nævnet har hertil lagt vægt på, at kommunen ikke har foretaget en vurdering af, om udledning af kobber og zink i en overløbssituation kan medføre en forringelse, herunder en midlertidig forringelse, af tilstanden i Bygholm Å på den strækning, hvor koncentrationen af stofferne ikke overskrider miljøkvalitetskravene.

Anlægsfasen

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune i tilstrækkeligt omfang har sikret sig, at projektet i anlægsfasen ikke medfører en forringelse af tilstanden eller hindrer målopfyldelse af Bygholm Å.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at der i anlægsfasen bliver sikret mod afstrømning af overfladevand med suspenderet materiale fra arbejdsarealerne og blottede jordflader. Herudover har nævnet lagt vægt på, at koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer, herunder kobber og zink, hænger sammen med slid, spild og emissioner fra biler og lastbiler, hvor den trafikale belastning i anlægsfasen vil være begrænset. Hertil kommer, at renseløsningen skal etableres tidligt i anlægsfasen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at arbejdspladsen skal indrettes, så der ikke sker spild eller forurening af vandløb og tilstødende arbejdsarealer. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at uheld vil blive erkendt med det samme, så der er mulighed for at iværksætte de nødvendige tiltag for at begrænse forureningen. Herudover skal bygherre udarbejde en beredskabsplan.

3.3.2 Ad 2) Høringsproces

Miljøvurderingslovens § 35 indeholder regler for høring af bl.a. offentligheden. Det fremgår heraf, at myndigheden skal sikre, at bl.a. offentligheden informeres tidligt i beslutningsprocessen, og senest så snart oplysningerne med rimelighed kan gives, jf. § 35, stk. 1, nr. 1.

Derudover skal den kompetente myndighed høre offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater ved afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold, inden myndigheden afgiver en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som bygherren skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, jf. § 35, stk. 3, nr. 2.

Det følger desuden af miljøvurderingslovens § 23, stk. 4, at myndigheden kan undlade at afgive afgrænsningsudtalelse, hvis bygherre anmoder herom, såfremt myndigheden finder det ubetænkeligt i forhold til det konkrete projekt.

Den kompetente myndighed skal desuden høre offentligheden, berørte myndigheder og berørte stater med hensyn til miljøkonsekvensrapporten, som bygherren har fremlagt, herunder ansøgningen om tilladelse, før der træffes en afgørelse om tilladelse efter § 25, jf. § 35, stk. 3, nr. 3. I den forbindelse skal myndigheden sikre, at bl.a. offentligheden får adgang til det relevante materiale for pågældende høring, herunder udkastet til afgørelse om § 25-tilladelse, jf. § 35, stk. 4.

Formålet med miljøvurderingsreglerne er bl.a. at sikre, at offentligheden bliver hørt, når der tages stilling til store projekter, som kan have en væsentlig betydning for miljøet, således at myndighederne kan træffe afgørelse på så oplyst et grundlag som muligt. En myndighed har ikke pligt til at imødekomme de indsigelser, ændringsforslag og bemærkninger, som offentligheden måtte bidrage med i forbindelse med høringsfasen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune har iagttaget miljøvurderingslovens krav til inddragelse af offentligheden, herunder i forbindelse med afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold. Nævnet finder desuden

ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at afgrænsningsnotatet er tilstrækkeligt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at Horsens Kommune har foretaget en høring i perioden fra den 28. oktober 2020 til den 18. november 2020, inden kommunen udarbejdede afgrænsningsnotatet for miljøkonsekvensrapporten indhold. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det fremgår deraf, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en vurdering af bl.a. trafik, overfladevand, grundvand, natur, Natura 2000-områder og bilag IV-arter. Nævnet har desuden lagt vægt på, at projektet, som kommunen har tilladt, er det samme projekt, som afgrænsningsnotatet er udarbejdet for, hvorfor de miljømæssige påvirkninger vil være de samme. Nævnet bemærker desuden, at afgrænsningsnotatet omhandler afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold, herunder hvilke miljøparametre miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en vurdering af.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse har været i offentlig høring i perioden fra den 21. marts 2025 til den 21. maj 2025. Nævnet har lagt vægt på, at der i høringsperioden indkom 22 høringssvar, som er blevet gennemgået og vurderet i et høringsnotat. Nævnet bemærker i den forbindelse, at en myndighed ikke har pligt til at imødekomme de indsigelser, ændringsforslag og bemærkninger, som offentligheden bidrager med i forbindelse med høringsfasen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder desuden, at bygherres høringssvar ikke er nye oplysninger, som medfører krav om en ny offentlig høring. Nævnet har herved lagt vægt på, at det konkrete notat og de opdaterede tegninger ikke medfører, at der skal ske ændringer af projektet, at de fremlagte konklusioner ændres, eller at der er behov for andre afværgeforanstaltninger, og at oplysningerne derfor alene uddyber den allerede foretagne vurdering.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at det efter miljøvurderingsloven er forudsat, at myndigheden i forbindelse med den endelige afgørelse i et vist omfang kan inddrage eventuelle supplerende oplysninger og foretage ændringer eller justeringer som følge af bemærkninger, der fremkommer i høringen.

3.3.3 Ad 3) Påvirkning af Natura 2000-områder

Det følger af miljøvurderingslovens § 20, stk. 4, nr. 2, at miljøkonsekvensrapporten på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på bl.a. den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet.

Myndigheden skal ved selve § 25-tilladelsens meddelelse herudover iagttage Natura 2000-beskyttelsen, jf. habitatbekendtgørelsens § 6.

EU-Domstolen fortolker bestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, således, at myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke opnåelse af gunstig bevaringsstatus for det udpegede område væsentligt, herunder om bevaringsstatus for de arter og/eller naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vil blive påvirket væsentligt (væsentlighedsvurdering).

Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, gennemføres en nærmere vurdering (konsekvensvurdering). Denne vurdering skal omfatte alle aspekter af projektet, som kan påvirke den omhandlede lokalitet, og vurderingen skal udføres på baggrund af den bedste videnskabelige viden på området.[\[46\]](#)

De kompetente nationale myndigheder giver kun tilladelse til en aktivitet på den beskyttede lokalitet på betingelse af, at de har opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet. Det forholder sig således, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.[\[47\]](#)

Ved en sådan vurdering finder forsigtighedsprincippet anvendelse.[\[48\]](#)

Et Natura 2000-områdes integritet omfatter dens grundlæggende kendetegn og økologiske funktioner. Det kan defineres som en sammenhængende sum af områdets økologiske struktur, funktion og de økologiske processer på tværs af området, som gør det i stand til at fastholde de naturtyper, den kombination af naturtyper og/eller artsbestande, som området er udpeget for.[\[49\]](#)

For så vidt angår arter, er en arts bevaringsstatus defineret i direktivets artikel 1, litra j, som resultatet af alle de forhold, der indvirker på arten, og som på lang sigt kan få indflydelse på dens bestandes udbredelse og talrighed inden for det af medlemsstaternes område i Europa, hvor EU-traktaten finder anvendelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at der ved afgrænsningen af, hvad der udgør skadelige virkninger på lokalitetens integritet efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, også bør inddrages de kriterier og metoder, der udtrykkeligt fremgår af direktivets artikel 6, stk. 2. Efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, træffer medlemsstaterne passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i de særlige bevaringsområder samt

forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for dette direktivs målsætninger.

EU-Domstolen har derudover fastslået, at konsekvensvurderingen skal indeholde fuldstændige, præcise og endelige konstateringer og konklusioner om virkningen af et projekt på et Natura 2000-område, for så vidt angår samtlige de levesteder og arter, som området er udpeget for. Konsekvensvurderingen skal således dels identificere og lokalisere alle de levesteder og arter, for hvilke et område er beskyttet, dels skal der i vurderingen tillige indgå oplysninger om arter og levesteder uden for den beskyttede lokalitet. Eftersom det af vurderingen tydeligt skal fremgå, hvorfor de beskyttede levesteder og arter ikke påvirkes, kan det i visse tilfælde være tilstrækkeligt at fastslå, at det kun er nogle bestemte beskyttede levesteder og arter på den del af det beskyttede område, som berøres af projektet, der påvirkes, og at de andre beskyttede levesteder og arter på lokaliteten ikke påvirkes. Det forudsætter dog, at der foreligger tilstrækkeligt præcise oplysninger om, hvor beskyttede arter og naturtyper er lokaliseret i de enkelte Natura 2000-områder, samt samspillet med andre arter i og tæt ved Natura 2000-området.^[50]

Med hensyn til den geografiske udstrækning af beskyttelsen har EU-Domstolen fastslået, at habitatdirektivets krav om væsentligheds- og konsekvensvurdering også gælder for en plan eller et projekt beliggende uden for det berørte Natura 2000-område, når disse kan påvirke arter på udpegningsgrundlaget væsentligt. Det samme gør sig gældende, når arterne befinder sig uden for Natura-2000-området.^[51]

Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune i tilstrækkeligt omfang har sikret sig, at projektet ikke skader Natura 2000-område nr. 236's integritet, herunder for bæklampret, odder og kalkoverdrev. Nævnet finder desuden ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at der, for så vidt angår kildevæld, rigkær, vandløb, skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl, ikke vil være en væsentlig påvirkning som følge af projektet.

For så vidt angår bæklampret, har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at projektet i anlægsfasen ikke vurderes at kunne påvirke en eventuel bestand af bæklampret i vandløbssystemet Bygholm Å, da der ikke foretages fysiske ændringer af vandløbet. Det fremgår herudover, at vandløbsstrækningen omkring projektområdet kan være opvækstområde for artens larver, men at vandløbsstrækningen ved projektområdet ikke vurderes at udgøre et sandsynligt

yngleområde, idet bunden hovedsageligt er sandet, og da der er betydelig sandvandring.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at påvirkningen af bæklampret i driftsfasen er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. Nævnet har hertil lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at arten ikke er sårbar for kortvarige, lavere iltniveauer i tilfælde af overløb, og at overløb fra anlæggets regnvandsbassiner ikke vil påvirke vandløbets iltforsyning. Horsens Kommune har desuden til klagen bemærket, at udledning ved overløb ikke vil påvirke kvaliteten af eventuelle gydebanker, da overløb ikke vil kunne medføre en ændring af de fysiske forhold i en eventuel gydebanke ved slyngning nedstrøms Kørup Bro.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i øvrigt i forhold til grundlaget for vurderingerne lagt vægt på, at vurderingerne i habitatkonsekvensvurderingen og miljøkonsekvensrapporten bl.a. er baseret på en kortlægning af bæklampret fra 2011-2026 samt NOVANA-kontrolovervågning fra 2010-2016.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i forhold til odder lagt vægt på oplysningerne om, at arealerne umiddelbart øst for Natura 2000-området ikke er vurderet at være væsentlige som yngleområde for odder, og at der under anlægsfasen vil være gode muligheder for at søge skjul både opstrøms og nedstrøms projektområdet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover lagt vægt på, at vejanlægget i driftsfasen ikke medfører en barriereeffekt for odder, da anlægget sikrer passageforhold for odder mellem Natura 2000-området og eventuelle rastestier nedstrøms projektområdet i overensstemmelse med forvaltningsplanen for odder.^[52]

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i forhold til kalkoverdrev lagt vægt på, at det nærmeste areal i Natura 2000-området med kalkoverdrev ligger ca. 300 m fra vejens tracé, og at kalkoverdrevet derved ikke påvirkes direkte fysisk af projektet. Hertil har nævnet lagt vægt på, at øvrige lysåbne naturtyper, herunder kildevæld og rigkær, ligger mere end 500 m fra projektet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover lagt vægt på, at der i konsekvensvurderingen er foretaget specifikke beregninger for kvælstofdeposition. Hertil har nævnet lagt vægt på, at det på baggrund af vejens afstand til Natura 2000-området samt den modellerede baggrundsbelastning i området er vurderet, at vejens etablering ikke vil medføre en forøget kvælstofdeposition i et omfang, der vil påvirke Natura 2000-områdets habitatnaturtyper.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover lagt vægt på, at projektområdet ligger nedstrøms Natura 2000-område nr. 236, hvor vandløb er på udpegningsgrundlaget. Herudover har nævnet lagt vægt på, at der hverken i eller uden for habitatområdet skal gennemføres fysiske indgreb i Bygholm Å.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen i forhold til skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl lagt vægt på, at arterne er registreret i tilknytning til kildevæld og rigkær i Natura 2000-området nr. 236's centrale og vestlige del mere end 900 m fra projektområdet. Herudover har nævnet lagt vægt på, at der ikke er registreret naturtyper, som vil kunne understøtte tilstedeværelsen af skæv vindelsnegl nær projektområdet. Nævnet har videre lagt vægt på, at der ikke er fundet sumpvindelsnegl i forbindelse med eftersøgning af arten inden for undersøgelsesområdet, der udgør et område omkring projektet linjeføring. Nævnet har desuden lagt vægt på, at vindelsnegl har en meget lille aktionsradius.

Natura 2000-område nr. 56, Horsens Fjord, havet øst for og Endelave

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune i tilstrækkeligt omfang har sikret sig, at projektet ikke kan påvirke Natura 2000-område nr. 56 væsentligt for så vidt angår spættet sæl.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-område nr. 56, da det ligger i en større afstand end 12 km fra projektet. Hertil kommer, at miljøpåvirkning i form af emissioner og støj ikke er af en karakter, der kan påvirke områder over denne afstand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at Horsens Kommune til klagesagen har bemærket, at sælen er et marint pattedyr, og at ferskvand derfor er udenfor dens naturlige udbredelsesområde. Herudover er det nævnets vurdering, at projektområdet er en uegnet biotop for sæler, og at det fremsendte billede fra klager derfor er af et enkeltindivid.

3.3.4 Ad 4) Påvirkning af bilag IV-arter

Det følger af miljøvurderingslovens § 20, stk. 4, nr. 2, at miljøkonsekvensrapporten på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på bl.a. den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet.

Myndigheden skal ved selve § 25-tilladelsens meddelelse sikre sig, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

EU-Kommissionen har offentliggjort en vejledning om beskyttelse af bilag IV-arter. [53] Bestemmelsen i habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d, skal ifølge vejledningen forstås som en målsætning om, at yngle- og rasteområders økologiske funktion bevares.

Yngleområder defineres i vejledningen som de områder, der skal bruges til parring og fødsel, og endvidere dækker området i nærheden af rede- eller fødselsstedet, hvis afkommet er afhængigt af sådanne områder. Rasteområder defineres som de områder, der benyttes af et dyr eller en gruppe af dyr, når de ikke er aktive. Rasteområder omfatter også strukturer, som dyr etablerer som rasteområder, f.eks. reder, huler eller skjulesteder.[54]

Ligeledes defineres rasteområder i Miljøstyrelsens habitatvejledning som områder, der er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, når de er i hvile. [55] Rasteområder er således områder, hvor arten i eller uden for yngletiden opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale) samt i skjul i større koncentrationer (flokke) og for at opfylde vigtige livsfunktioner (solbadning eller lignende). Fælles for yngle- og rasteområder er, at de anvendes regelmæssigt af arten.[56]

Ved et yngle- eller rasteområde i habitatdirektivets og habitatbekendtgørelsens forstand forstås en samling ("netværk") af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder. Ved vurderingen af om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet af netværket af lokaliteter kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.[57]

Det er den kompetente myndigheds ansvar i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige undersøgelsesprincip at sikre sig, at der er tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges. Der kan ikke fastlægges entydige kriterier for omfanget og karakteren af de oplysninger, der er nødvendige. Det afhænger af den konkrete situation. Der kan f.eks. i tilfælde af ældre oplysninger være behov for at vurdere, om oplysningerne skal opdateres for at afgøre, om arten rent faktisk fortsat forekommer i de berørte områder. Der kan ikke fastsættes præcise kriterier for, hvornår oplysninger er for gamle, da arterne er meget forskellige, ligesom den naturlige udvikling (f.eks. tilgroning) af et område kan have betydning for, om en art er til stede. Der kan være et behov for yderligere undersøgelser, hvis der skal træffes afgørelser i dele af landet, hvor arterne vides at forekomme, og hvor der er en sandsynlighed for, at mulige yngle- eller

rasteområder kan blive berørt. Eventuelle undersøgelser skal ske målrettet med egnede metoder, og det skal sikres, at undersøgelserne foregår på de tidspunkter på året, hvor den pågældende art kan tænkes at udnytte et givet område. Undersøgelserne skal således foregå på tidspunkter, hvor der vil være stor sandsynlighed for at konstatere arten, hvis den forekommer i området.[58]

I forhold til aktiviteter, der kan påvirke yngle- eller rasteområder, skal der ifølge EU-Kommissionens vejledning sondres mellem aktiviteter, der kan rummes inden for habitatdirektivets artikel 12 og aktiviteter, der kræver fravigelse i medfør af direktivets artikel 16. Hvor der er tale om en fravigelse efter artikel 16, vil kompensationsforanstaltninger have til formål at kompensere for specifikke negative virkninger på en art og indebærer således, at der sker eller er sket en beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområde. Dette er ikke tilfældet for foranstaltninger til sikring af økologisk funktionalitet, som sikrer, at yngle- eller rasteområdets økologiske funktionalitet forbliver fuldstændig intakt (kvantitativt og kvalitativt), når aktiviteten har fundet sted (afværgeforanstaltninger).[59]

EU-Domstolen har i Grand hamster II-dommen med henvisning til EU-Kommissionens vejledning udtalt, at det efter habitatdirektivets artikel 12, stk. 1 litra d, navnlig skal sikres, at en beskyttet dyrearts yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges af menneskelige aktiviteter, således at disse områder fortsat frembyder de vilkår, der er nødvendige for, at denne dyreart inden for dette område kan raste eller yngle med succes. Ved en sådan vurdering skal der tages hensyn til de økologiske krav, der gælder for hver enkelt af de berørte dyrearter, som det pågældende individ tilhører, samt til situationen på individniveau for denne dyreart, som benytter det pågældende yngle- eller rasteområde.[60]

Af Miljøstyrelsens habitatvejledning fremgår det, at afværgeforanstaltninger er velegnet for arter, som er hurtige til at kolonisere nye lokaliteter inden for et netværk af lokaliteter, der udgør et samlet område for en bestand, og hvor nye egnede levesteder vil kunne skabes over en kortere tidsperiode.

Det fremgår endvidere af Miljøstyrelsens habitatvejledning, at der i givet fald skal være en høj grad af sikkerhed for, at afværgeforanstaltninger virker i tilstrækkeligt omfang. Jo større usikkerhed i kendskabet til arternes konkrete forekomst i et område, des større behov for afværgeforanstaltninger i form af at sikre mulige nye yngle- eller rasteområder. Hvor afværgeforanstaltninger er påkrævede, skal der ifølge Miljøstyrelsens habitatvejledning fastsættes klare vilkår herom i de konkrete sager. Vilkåret skal være udformet sådan, at det kan håndhæves.[61]

Flagermus

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune i tilstrækkelig grad har sikret sig, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for flagermus.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at der i overensstemmelse med retningslinjerne i Vejdirektoratets vejledning om flagermus og større veje i 2020/2021 er gennemført flagermusundersøgelser i de anførte perioder, og at der både er foretaget besigtigelse i dagtimerne, undersøgelser med automatiske detektorer og gennemgang af området med håndholdt flagermusdetektor. Det er på den baggrund fastlagt, hvor i området, der er yngle- og rasteområder for flagermus, eller potentielle yngle- og rasteområder, ligesom væsentlige ledelinjer og fourageringsområder af betydning for yngle- og rasteområdernes økologiske funktionalitet er fastlagt. Nævnet har hertil lagt vægt på, at der i 2024 er udført en supplerende levestedsundersøgelse, hvor træernes egnethed som yngle- og rasteområde er undersøgt, ligesom der er gennemført supplerende lytteundersøgelser.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at der ikke er fundet egnede vinterrastesteder eller tegn på ynglesteder inden for undersøgelsesområdet. Nævnet har videre lagt vægt på, at spuns og pæle skal nedbringes ved vibrering fremfor nedramning, og at det derfor vil støje mindre. Hertil kommer, at de støjende anlægsaktiviteter, herunder nedbringning af spuns og pæle, alene skal foregå i en kort periode på op til tre uger. Nævnet har yderligere lagt vægt på, at der, fordi det kan være nødvendigt at nedramme enkelte spuns eller pæle, hvis der er forhindringer ved vibreringen, derfor er indarbejdet en afværgeforanstaltning for at undgå at flagermus forstyrres af støj i vinterdvalen, hvor flagermus er særligt følsomme for forstyrrelser. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at Horsens Kommune har fastsat vilkår i § 25-tilladelsen om, at nedbringning af spuns og pæle skal ske i tidsrummet fra en time efter solopgang til en time før solopgang i perioden fra den 1. maj til den 1. oktober. Desuden har nævnet lagt vægt på, at kraner, der opstilles i anlægsfasen, vil stå stille om natten, hvor flagermus fouragerer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at flagermus, der eventuelt bruger træerne i nærheden af landskabsbroen som mellemrast, kan finde alternative rastesteder i træerne i ådalen. Herudover vil flagermusene vende tilbage til området, når de støjende aktiviteter er gennemført.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at der opsættes skærme på broens sider og etableres ledebeplantning i overensstemmelse med

Vejdirektoratets vejregel om faunapassager med henblik på at minimere kollisionsrisikoen for flagermus, der fouragerer i broens højde over ådalen, og fører lavtflyvende flagermusarter på kanten af ådalen ned i ådalen, hvor der er passage under broen. I begyndelsen suppleres ledebepantningen desuden i overensstemmelse med Vejdirektoratets vejregel om faunapassager med et fintmasket trådhegn med en højde på minimum 2,5 m, så flagermus ikke kan passere igennem hegnet.

For så vidt angår det af klager 1 anførte om, at den supplerende flagermusundersøgelse fra 2024 er på engelsk, bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at der ikke er krav til, hvilket sprog materialet, der indgår i en miljøvurdering, skal have, så længe relevante oplysninger om projektet er tilgængelige for offentligheden. Nævnet bemærker, at undersøgelsens indhold i den konkrete sag, herunder konklusionerne, er gengivet på dansk i miljøkonsekvensrapporten og habitatkonsekvensvurderingen. Efter nævnets opfattelse har det dermed været muligt at få kendskab vurderingerne.

Øvrige bilag IV-arter

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Horsens Kommune i tilstrækkelig grad har sikret sig, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for odder, stor vandsalamander og øvrige paddler.

For så vidt angår odder, har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at det nære område omkring vejtracéet er afgræsset og åbent uden gode muligheder for skjul, og at det på den baggrund er vurderet, at arealerne umiddelbart øst for Natura 2000-området er uegnede som yngleområde for odder. Nævnet har herudover lagt vægt på, at anlægsaktiviteterne er midlertidige, og at aktiviteterne vil foregå inden for normal arbejdstid i dagtimerne, samt at der er gode muligheder for arten til at søge skjul både opstrøms og nedstrøms, hvor anlægsarbejderne foregår.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at landskabsbroen i driftsfasen vil have gode passageforhold, som sikrer, at odder kan passere under vejen langs med vandløbet i overensstemmelse med forvaltningsplanen for odder.

I forhold til stor vandsalamander og øvrige paddler har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at der i forbindelse med miljøkonsekvensrapporten er foretaget en eftersøgning af haletudser på egnede levesteder i overensstemmelse med den tekniske anvisning for overvågning af paddler, ligesom eksisterende data om artens forekomst i området er inddraget.

Det af klager 1 anførte om et muligt yngle- og rasteområde for stor vandsalamander kan ikke føre til et andet resultat.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herudover lagt vægt på, at der etableres et paddehegn langs begge sider af vejen på nordsiden af Bygholm Å, og at det er vurderet, at det planlagte med etablering af afværgeforanstaltningen ikke vil forringe den økologiske funktionalitet for yngle- og rasteområder for padder. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at eventuelle individer af arterne vil blive ledt under vejbroen.

3.3.5 Ad 5) Fugle

Det fremgår af miljøvurderingslovens bilag 7, pkt. 4, jf. § 20, stk. 2, nr. 6, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad af projektet, herunder biodiversiteten (f.eks. fauna).

Efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 skal medlemsstaterne til beskyttelse af alle de fuglearter (dvs. ikke kun bilag I-arter), som i vild tilstand opholder sig naturligt på medlemsstaternes område, træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en generel ordning med forbud mod bl.a. forsætligt at dræbe (litra a) eller forsætligt at forstyrre fuglene, navnlig i yngleperioden og i det omfang en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med direktivet (litra d).^[62]

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering efter miljøvurderingslovens § 24, stk. 1, hvorefter miljøkonsekvensrapporten opfylder lovens krav, for så vidt angår projektets påvirkning af fauna, jf. § 20, stk. 4, nr. 2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at der ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er inddraget data fra DOF-basen og naturbasen om forekomst af yngle- og trækfugle i perioden fra den 1. januar 2015 til den 31. oktober 2023. Nævnet har hertil lagt vægt på, at det fremgår, at vibe er registreret flere gange inden for eller nær projektområdet, herunder to observationer ved Kørup, og at vibe derfor er vurderet til at være fokusart i miljøkonsekvensrapporten.

Yderligere har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der alene er få observationer af vibe, og at det på baggrund af observationerne er vurderingen, at vibe ikke yngler inden for linjeføringen. Hertil har nævnet lagt vægt på, at det er vurderet, at der ikke vil være

en væsentlig påvirkning i hverken anlægs- eller driftsfasen, og at vibe derfor ikke forstyrres forsætligt.

3.3.6 Ad 6) Øvrig natur

Det fremgår af miljøvurderingslovens bilag 7, pkt. 4, jf. § 20, stk. 2, nr. 6, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af de i § 20, stk. 4, nævnte faktorer, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad af projektet, herunder biodiversiteten (f.eks. flora).

Myndigheden kan desuden efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 2, knytte vilkår til en § 25-tilladelse med henblik på opfyldelse af lovens formål. Vilkår skal stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet. Hvis projektet har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal myndigheden efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 3, endvidere stille vilkår for bygherrens overvågning heraf.

Det fremgår af vejledningen til miljøvurderingsloven, at § 25-tilladelsen kan indeholde vilkår til sikring af, at de forudsætninger, som stilles i afgørelsen, er kendte og kan opfyldes og håndhæves. Vilkår stillet i forbindelse med miljøvurderingen af et konkret projekt skal stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet i overensstemmelse med de almindelige krav om lovlighed, saglighed og proportionalitet i forbindelse med vilkårsfastsættelse efter forvaltningsretten.[\[63\]](#)

Fastsættelsen af vilkår beror desuden på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering efter miljøvurderingslovens § 24, stk. 1, hvorefter miljøkonsekvensrapporten opfylder lovens krav, for så vidt angår vurderingen af projektets påvirkning af øvrig natur, herunder § 3-beskyttet natur, jf. § 20, stk. 4, nr. 2. Nævnet finder desuden ikke grundlag for at ændre § 25-tilladelsens vilkår nr. 6, 14 og 43.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at det i afgørelsen er beskrevet, at der både midlertidigt og permanent skal inddrages § 3-beskyttede naturtyper, herunder overdrev. Derudover har nævnet lagt vægt på, at pålagt materiale samt geotekstil på midlertidige arbejdsarealer skal fjernes efter arbejdets afslutning, ligesom terrænet skal reableres til oprindeligt niveau. Nævnet har videre lagt vægt på, at det er Horsens Kommunes vurdering, at de midlertidigt inddragede naturtyper relativt hurtigt vil blive reetableret, ligesom der alene permanent inddrages fersk eng og overdrev i ringe tilstand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at det er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, at både den midlertidige og permanente påvirkning af § 3-beskyttet natur kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Nævnet bemærker i den forbindelse, at der i § 25-tilladelsen er fastsat vilkår om erstatningsnatur i form af fersk eng og overdrev.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har derudover lagt vægt på, at det fremgår af vilkår nr. 6, at lyset skal rettes direkte ned mod arbejdsarealerne, så det ikke medfører lysgener i det omgivende landskab. Nævnet bemærker i den forbindelse, at Horsens Kommune har bemærket, at lyset vil blive slukket efter arbejdstids ophør, og at sluttidspunktet i vilkåret er angivet som en absolut bagkant.

3.3.7 Ad 7) Visuelle påvirkninger

Efter miljøvurderingslovens § 20, stk. 4, nr. 4, skal miljøkonsekvensrapporten på en passende måde påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på bl.a. landskabet. Endvidere skal miljøkonsekvensrapporten efter lovens bilag 7, pkt. 5, litra c, jf. § 20, stk. 1, indeholde en beskrivelse af projektets forventede væsentlige virkninger på miljøet som følge af bl.a. opståelsen af gener.

Miljøvurderingsloven indeholder ikke krav om visualiseringer, men forudsætter en beskrivelse og vurdering af projektets landskabelige påvirkning. Visualiseringer anvendes i miljøkonsekvensrapporter dog ofte som led i en passende måde at beskrive projektets landskabelige påvirkning på.

En visualisering kan beskrives som en afbildning af et påtænkt anlæg, der skal skabe overblik, forståelse og en – så realistisk som muligt – oplevelse af anlæggets påvirkning af omgivelserne. Visualiseringer er et nyttigt værktøj til at give beslutningstagere og borgere oplysning om, hvordan man må forestille sig, at projektet vil se ud.

En visualisering skal, såfremt den foretages, være af tilstrækkelig høj kvalitet. Miljøkonsekvensrapportens visualiseringer skal være gennemarbejdede og så vidt muligt rensat for fejlkilder. Endvidere bør eventuelle usikkerheder og unøjagtigheder ved en visualisering oplyses i forbindelse med den konkrete visualisering.^[64]

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering efter miljøvurderingslovens § 24, stk. 1, hvorefter miljøkonsekvensrapporten opfylder lovens krav, for så vidt angår

miljøkonsekvensrapportens beskrivelse af projektets visuelle påvirkning, jf. § 20, stk. 4, nr. 4.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at den visuelle og landskabelige påvirkning er vurderet i § 25-tilladelsens begrundede konklusion. Nævnet har hertil lagt vægt på, at det er Horsens Kommunes vurdering, at projektet vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af landskabet i Bygholm Ådal.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at broen vil optræde tydeligt og dominerende i ådalen, ligesom den vil sløre den geologiske dalstruktur, herunder de stejle dalsider. Nævnet har hertil lagt vægt på, at det er vurderet, at projektets påvirkning på landskabets karakter og visuelle forhold vil være væsentligt negativ, da graden af påvirkningen fra broen i ådalen er høj, ligesom varigheden af påvirkningen er permanent og irreversibel. Nævnet bemærker hertil, at der er udarbejdet visualiseringer, som illustrerer projektets synlighed i det omkringliggende landskab, herunder Bygholm Ådal.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at miljøvurderingsloven ikke indeholder krav om, at der ikke må være en påvirkning fra et projekt, herunder en visuel påvirkning, men til at en eventuel påvirkning skal belyses, inden projektet tillades. Nævnet bemærker desuden, at der efter miljøvurderingslovens regler ikke er noget til hinder for, at myndigheden meddeler § 25-tilladelse til et projekt, selvom projektet helt eller delvist forudsætter yderligere tilladelser eller dispensationer efter anden lovgivning.

3.3.8 Ad 8) Alternativer

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 20, stk. 2, nr. 4, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af de rimelige alternativer, som bygherren har undersøgt, og som er relevante for projektet og dets særlige karakteristika, og en angivelse af hovedårsagerne til den valgte løsning under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet. Det fremgår desuden af bilag 7, pkt. 2, jf. § 20, stk. 2, nr. 6, at miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en beskrivelse af de rimelige alternativer, som bygherren har undersøgt, og som er relevante for projektet og dets særlige karakteristika, og en angivelse af hovedårsagerne til det trufne valg, herunder en sammenligning af miljøpåvirkningerne.

Endvidere skal miljøkonsekvensrapporten indeholde en beskrivelse af de relevante aspekter af den aktuelle miljøstatus (referencescenarie) og en kort beskrivelse af dens sandsynlige udvikling, hvis projektet ikke gennemføres, for så vidt naturlige

ændringer i forhold til referencescenariet kan vurderes ved hjælp af en rimelig indsats på grundlag af tilgængeligheden af miljøoplysninger og videnskabelig viden, jf. bilag 7, pkt. 3, jf. § 20, stk. 2, nr. 6.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis skal alternativer, herunder også de alternativer, der er foreslået under den forudgående offentlige debat, behandles mere eller mindre indgående. Det er tilstrækkeligt, at oversigten over alternativer giver offentligheden og politikerne en mulighed for at vurdere det ønskede projekt i forhold til andre realistiske alternativer. Afgørende er, om der kan siges at være tilvejebragt det fornødne grundlag for en beslutning. Det kan således ikke kræves, at der foretages en indgående belysning af (alle) andre alternativer.^[65]

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering efter miljøvurderingslovens § 24, stk. 1, hvorefter miljøkonsekvensrapporten opfylder lovens krav, for så vidt angår beskrivelsen af de undersøgte rimelige alternativer, jf. § 20, stk. 2, nr. 4.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at miljøkonsekvensrapporten indeholder en beskrivelse af referencescenariet og den sandsynlige udvikling af området, såfremt projektet ikke gennemføres.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere lagt vægt på, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at det er vurderet, at den valgte linjeføring påvirker naturen og landskabet mindst muligt, ligesom det vejteknisk er den bedste løsning. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der er indarbejdet en vejkorridor til den valgte linjeføring i kommuneplanen, og at der derfor ikke er vurderet på andre alternativer end hovedforslaget og referencescenariet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet ikke kan tage stilling til, om valget mellem forskellige alternativer, herunder placeringen af linjeføringen, er hensigtsmæssigt. Miljøvurderingsreglerne fastlægger ikke i sig selv grænser for, hvad myndigheder kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men stiller alene krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne herfor.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at der efter miljøvurderingslovens regler ikke er noget til hinder for, at myndigheden meddeler § 25-tilladelse til et projekt, selvom projektet helt eller delvist forudsætter dispensationer efter anden lovgivning.

3.3.9 Ad 9) Øvrig vilkårsfastsættelse

Myndigheden kan efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 2, knytte vilkår til en § 25-tilladelse med henblik på opfyldelse af lovens formål. Vilkår skal stå i et rimeligt

forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet. Hvis projektet har væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal myndigheden efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 3, endvidere stille vilkår for bygherrens overvågning heraf.

Det fremgår af vejledningen til miljøvurderingsloven, at § 25-tilladelsen kan indeholde vilkår til sikring af, at de forudsætninger, som stilles i afgørelsen, er kendte og kan opfyldes og håndhæves. Vilkår stillet i forbindelse med miljøvurderingen af et konkret projekt skal stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet i overensstemmelse med de almindelige krav om lovlighed, saglighed og proportionalitet i forbindelse med vilkårsfastsættelse efter forvaltningsretten.^[66]

Fastsættelsen af vilkår beror desuden på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at ændre § 25-tilladelsens vilkår nr. 3 og 21.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at Horsens Kommune har fastsat vilkår om bortskaffelse af affald, herunder vilkår nr. 3, om at byggeaffald fra anlægsfasen samt overskydende jord skal bortskaffes i henhold til gældende regler og lovgivning. Hertil har nævnet lagt vægt på, at bygherre skal fremsende dokumentation om valg af modtager, samt dokumentation for at affaldet er bortskaffet i overensstemmelse med gældende regler. Desuden bemærker nævnet, at det påhviler kommunen at føre tilsyn med, at vilkår, der er fastsat i § 25-tilladelsen efter miljøvurderingslovens § 27, overholdes, jf. lovens § 46, stk. 1 og stk. 2.

For så vidt angår vilkår nr. 21, har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at arbejdet skal udføres på hverdage i tidsrummet fra kl. 07.00 til kl. 18.00, og at nedbringning af spuns ikke må foregå udenfor dette tidsrum. Nævnet har desuden lagt vægt på, at der som udgangspunkt skal ske vibrering og ikke nedramning af spuns. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at der i henhold til vilkårene således ikke er mulighed for at meddele dispensation til at arbejde uden for det anførte tidsrum i vilkåret.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Ved en fornyet behandling af sagen skal Horsens Kommune sikre, at projektet ikke medfører en forringelse, herunder en midlertidig forringelse, ved en

koncentrationsstigning af miljøfarlige forurenende stoffer, herunder kobber og zink, i Bygholm Å.

Horsens Kommune skal i den forbindelse belyse, hvad den resulterende koncentration af kobber og zink vil være i Bygholm Å både opstrøms og nedstrøms udløbet af Hatting Bæk efter overløb af regnvandsbassinerne. Kommunen skal beregne den resulterende koncentration i vandløbet på tidspunktet for overløbet, hvor der samtidig i beregningerne tages hensyn til, at vandmængden, der går i overløb, vil ske med en anden afløbshastighed og koncentration end den del af vandet, der udledes via regnvandsbassinet. Nævnet bemærker, at kommunen således ikke skal beregne overløbets betydning for den resulterende koncentration af kobber og zink i Bygholm Å fordelt på et år.

Ved den fornyede behandling skal Horsens Kommune på baggrund af beregningerne vurdere, om der vil være en koncentrationsstigning af kobber nedstrøms udløbet af Hatting Bæk, og om dette er i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3. Miljø- og Fødevareklagenævnet gør i den forbindelse opmærksomt på, at tilstanden for kobber er ikke-god, og at det følger af praksis fra EU-Domstolen, at hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en forringelse af tilstanden for vandområdet. [67]

For så vidt angår kobber opstrøms udløbet af Hatting Bæk og zink, skal Horsens Kommune på baggrund af beregningerne vurdere, om der vil være en koncentrationsstigning af kobber og zink, der medfører, at det generelle og det maksimale miljøkvalitetskrav for de pågældende stoffer ikke længere er overholdt i vandområdet. Kommunen skal i den forbindelse vurdere, om indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 er overholdt. Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det følger af praksis fra EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse, når mindst et af kvalitetselementerne falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele vandområdet rykker en klasse ned. [68]

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Horsens Kommunes afgørelse af 26. juni 2025 om § 25-tilladelse til etablering af ny forbindelsesvej fra erhvervsområde VEGA til motorvej E45, afkørsel Horsens C og hjemviser sagen til fornyet behandling i Horsens Kommune.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurderinger.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Sagsnr. 25/07462, 25/07464, 25/07504, 25/11509, 25/11549 og 25/11547.

[5] Planklagenævnets sagsnr. 25/07471.

[6] Sagsnr. 22/02461.

[7] Link til Natura 2000-plan 2022-2027 for Natura 2000-område nr. 236, Bygholm Ådal: <https://sgavmst.dk/media/wdifavkx/n236-natura-2000-plan-2022-27-bygholm-aadal.pdf>.

[8] Link til Natura 2000-plan 2022-2027 for Natura 2000-område nr. 56: <https://sgavmst.dk/media/eyafg223/n56-natura-2000-plan-2022-27-horsens-fjord-havet-oest-for-og-endelave.pdf>.

[9] Link til vandområdeplaner 2021-2027 på MiljøGis: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

[10] Link til høring af genbesøg for vandområdeplaner 2021-2027 på MiljøGis: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3genbesoeg2024>.

[11] Link til Vandplandata: <https://vandplandata.dk/vp3genbesoeg2024/vandomraade/vandloeb/DKRIVER6647>.

[12] Link til vandområdeplanerne 2021-2027 efter genbesøget på MiljøGis: https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3_2-2025.

[13] Vejdirektoratet, Vejregel: Faunapassager – En vejledning: Anlæg og Planlægning, august 2020.

[14] Vejdirektoratet, Undersøgelse af miljøfarlige stoffer og næringsstoffer fra regnvandsbassiner – vurdering af udløbskoncentrationer fra våde regnvandsbassiner, 6. december 2023.

[15] Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019. Habitatdirektivets Artikel 17-rapportering. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 52 s. Videnskabelig rapport nr. 340.

[16] Den enkelte organismes økologi.

[17] Vejdirektoratet, Vejregel: Faunapassager – En vejledning: Anlæg og Planlægning, august 2020.

[18] EU-Domstolens dom af 5. maj 2022, sag C-525/20, Association France Nature Environnement.

[19] Sagsnr. 22/02461.

[20] EU-Domstolens dom af 5. maj 2022, sag C-525/20, Association France Nature Environnement.

[21] Monitoring af vejvandsbassiner for miljøfarlige stoffer, Aalborg Universitet, november 2025.

[22] DHI – 2018: First Flush, Review og principper for karakterisering af first flush. Udført i regi af vand i Byer.

[23] University of California – 2005: First flush phenomenon characterization. Prepared for California Department of Transportation. Division of Environmental Analysis.

[24] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[25] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[26] Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[27] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

[28] EU-Domstolens dom af 28. maj 2020 i sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen, præmis 90.

[29] Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om vandplanlægning.

[30] Bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

[31] Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

[32] Vejledning nr. 9093 af 21. februar 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), Konkrete projekter, afsnit 4.4.3.2. De enkelte punkter i miljøkonsekvensrapporten.

[33] Vejledning nr. 9135 af 28. februar 2024 om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområde-distrikter, afsnit 8.1.2.

[34] Bekendtgørelse nr. 1668 af 8. december 2025 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

[35] Denne parameter er miljøkvalitetskravet udtrykt som årsgennemsnit (generelt kvalitetskrav).

[36] Denne parameter er miljøkvalitetskravet udtrykt som højeste tilladte koncentration (maksimumkoncentration).

[37] Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget, december 2025.

[38] EU-Domstolens dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, Weser, præmis 50 og 69.

[39] EU-Domstolens dom af 28. maj 2020, sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen, præmis 94-96.

[40] EU-Domstolens dom af 28. maj 2020, sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen, præmis 100, 101 og 108.

[41] Direktiv 2006/118 af 12. december 2006 fastsætter efter artikel 1 specifikke foranstaltninger til forebyggelse af og kontrol med forurening af grundvand, jf. artikel 17, stk. 1 og 2 i vandrammedirektivet. Kvalitetskravene for grundvand er fastlagt i direktivets bilag 1, jf. artikel 3, stk. 1.

[42] EU-Domstolens dom af 28. maj 2020, sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen, præmis 110.

[43] EU-Domstolens dom af 28. maj 2020, sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen, præmis 118.

[44] EU-Domstolens dom af 5. maj 2022, sag C-525/20, Association France Nature Environnement, præmis 42 og 45.

[45] Vejledning nr. 10254 af 18. december 2025 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, afsnit 8.3.2, miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

[46] Se sag C-127/02 (Hjerte-muslingedommen), præmis 61, og dommens punkt 4.

[47] Se bl.a. sag C-404/09, Kommissionen mod Spanien, præmis 99.

[48] Se sag C-258/11, Sweetman, præmis 48.

[49] EU-Kommissionens meddelelse "Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF", 2018, afsnit 3.6.4.

[50] Se EU-Domstolens dom af 7. november 2018 i sag C-461/17 (Holohan), præmis 37-40.

[51] Se bl.a. EU-Domstolens dom af 26. april 2017 i sag C-142/16 (Moorburg), præmis 29.

[52] Forvaltningsplan for odder (*Iutra lutra*) i Danmark, Skov og Naturstyrelsen, 1996.

[53] Vejledning om streng beskyttelse af dyrearter af fællesskabsbetydning i henhold til Habitatdirektivet, Kommissionens meddelelse af 12. oktober 2021, C(2021) 7301 (herefter EU-Kommissionens vejledning).

[54] EU-Kommissionens vejledning, pkt. 2.52-2.57.

[55] Vejledning nr. 48 til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, Miljøstyrelsen, december 2020 (herefter Miljøstyrelsens habitatvejledning).

[56] Miljøstyrelsens habitatvejledning, pkt. 9.4.1.

[57] Miljøstyrelsens habitatvejledning, pkt. 9.7.1.4 og EU-Kommissionens vejledning pkt. 2.52, hvorefter habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d, bør forstås som en målsætning om opretholdelse af yngle- og rasteområders økologiske funktion.

[58] Jf. i det hele Miljøstyrelsens habitatvejledning, pkt. 9.6.4-9.6.6.

[59] EU-Kommissionens vejledning, pkt. 2.73.

[60] EU-Domstolens dom af 28. oktober 2021, 2. afd., sag C-357/20, Magistrat der Stadt Wien (Grand hamster - II), præmis 52.

[61] Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[62] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. oktober 2009 om beskyttelse af vilde fugle.

[63] Vejledning nr. 9093 af 21. februar 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), Konkrete projekter, afsnit 4.4.5.

[64] Se Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. december 2020, sagsnr. 18/04720, 18/06435, 18/04719, 18/04777, 18/04773, 18/04776 og 18/04778.

[65] Se herunder Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. december 2021 i sagsnr. 21/05337 og 21/05338.

[66] Vejledning nr. 9093 af 21. februar 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), Konkrete projekter, afsnit 4.4.5.

[67] EU-Domstolens dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, Weser, præmis 50 og 69.

[68] EU-Domstolens dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, Weser, præmis 50 og 69.

Lovområder:

Miljøvurdering af konkrete projekter